

Pastorsskjortans
kommunikativa möjligheter och omöjligheter -
inom pingströrelsen

Teologiska Högskolan Stockholm
10 poängs uppsats inom Praktisk teologi
Anna Svennebrink
Vårterminen 2001
Handledare: Åke Jonsson

**Ett stort Tack,
vill jag säga till Dig som genom ditt bidrag hjälpt mig att skriva denna uppsats!**

Innehållsförteckning

<u>I - Inledning:</u>	3
Frågeställning	3
Syfte och definition	3
Val av undersökningsområde	4
Metod och upplägg	7
<u>II - Kort historik:</u>	7
Biblisk historia om prästernas kläder	8
Historien kring pastorsskjortans utveckling	8
Traditionen som utgångsläge för pingstvännerna	10
Kläder som kommunikation	11
<u>III - Intervju med Sten-Gunnar Hedin, 5 april 2001</u>	14
<u>IV - Enkäter:</u>	19
Redovisning av enkät till pastorer i Filadelfia i Stockholm	19
Redovisning av enkät till studenter vid PTS	26
Redovisning av enkät till församlingsmedlemmar	33
Redovisning av enkät till människor runtomkring en församling	39
<u>V - Slutsats</u>	44
<u>VI - Källförteckning</u>	49
<u>VII - Bilagor:</u>	50
Enkät till pastorerna + brevet till dem	
Enkät till PTS-studenterna + brevet till dem	
Enkät till församlingsmedlemmar	
Enkäter till människor runtomkring en församling	

I

Inledning

Jag läser mitt tredje år på Teologiska Högskolan Stockholm, på det teologiska programmet och har hittills läst samtliga ”pastoralakurser”. I dessa kurser har jag läst tillsammans med blivande pastorer och präster från andra traditioner och bakgrunder än min egen. För de flesta av mina klasskamrater har det, som jag förstått det, varit en självklarhet att en pastor / präst bär pastorsskjorta (rundkrage) i tjänsten. Med detta som utgångspunkt ställde jag mig frågan varför pastorerna i den frikyrkliga tradition (pingströrelsen) som jag tillhör, vanligtvis inte använder pastorsskjorta.

Allt sedan denna fråga gjorde sitt inträde i mina tankar, har den fått mig att ständigt i alla möjliga tänkbara situationer iaktta pastorers och prästers val av klädsel. Jag har även försökt att se hur omgivningen reagerar på deras val.

Något som jag upptäckt och som jag tycker är mycket spännande är att se hur det inom pingströrelsen börjar bli allt fler pastorer som väljer att använda pastorsskjortan. Men hur kommer det sig att pastorerna bara använder den vid vissa tillfällen (t.ex. bröllop, begravning och på krogen) och oftast inte i vanliga gudstjänstsammanhang?

När jag burit med mig dessa frågor en längre tid, började det också växa fram en vilja att undersöka detta mer ingående. Därav denna uppsats.

Frågeställning:

Är pastorsskjortan en kommunikativ möjlighet eller omöjlighet inom pingströrelsen, enligt pastorer, blivande pastorer, församlingsmedlemmar samt människor runtomkring en församling?

Syfte och definition:

Med pastorsskjorta menar jag den svarta skjorta som under hakan har en vit fyrkant infälld i kragen. (Se bilden här intill.) Denna bild har jag använt på enkäterna som församlingsmedlemmarna och de runtomkring en församling svarat på.

Inom pingströrelsen är det högst ovanligt att pastorer använder sig av pastorsskjorta. Men på senare år har även en del pingstpastorer börjat använda sig av pastorsskjortan vid vissa tillfällen. Dessa tillfällen är begravning, bröllop och på krogen.

Jag finner detta mycket intressant och vill veta varför pastorer gör detta val. Kan pastorsskjortan vara till hjälp när pastorn ska ta kontakt med de människor som bara finns i samhället och som inte är med i kyrkan. Vad signalerar pastorsskjortan? Hjälper skjortan till att skapa möjligheter för pastorn i sin kontakt med människor eller skapar den omöjligheter för pastorn i kontaktskapandet?

När en pastor använder pastorsskjortan enbart vid enstaka tillfällen, varför väljs just dessa tillfällen?

Men för att få lite vidare perspektiv vill jag också veta vad församlingsmedlemmarna tycker. Om deras pastor använder pastorsskjortan, hur ser medlemmarna på detta och de val av tillfällen som pastorn gjort.

Men kanske mer intressant är att höra vad människorna utanför kyrkan tycker. Vad signalerar pastorsskjortan till en människa som inte är kyrkligt aktiv?

Val av undersökningsområde:

Enkät till pastorer:

Jag har valt att skicka enkäter till pastorer som arbetar i Filadelfia i Stockholm. Inom pingströrelsen fungerar oftast Filadelfia i Stockholm som normsättande på många plan. Filadelfia i Stockholm får i de flesta sammanhang vara representant för pingströrelsen. När media eller andra vill ha uttalanden från pingströrelsen vänder sig de flesta till Filadelfia i Stockholm, på så sätt har denna församling blivit rörelsens röst. Det finns inget formellt beslut på något sådant men å andra sidan finns det inom pingströrelsen inget övergripande organ som skulle kunna ta ett sådant beslut. Det är inte alla inom rörelsen som är särskilt nöjda med detta eftersom man tycker att Filadelfia i Stockholm är en ganska "kyrklig" församling (sagt med en negativ klang) och skulle därför inte vara representativ för rörelsen i stort. Men trots dessa uttalanden som jag hört från flera olika håll i landet, är det ändå "Stor Filla i Stockholm" som är rörelsens största församling och dit blickarna vänds när något är på gång. På många områden är denna jätteförsamling med sina 6800 medlemmar en förebild för landets andra pingstförsamlingar. Denna stora församlings uppbyggnad är strukturerad på följande sätt. Församlingen är uppbyggd av 17 olika "församlingenheter". På Rörstrandsgatan i Birkastan finns den största enheten "Filadelfia", de övriga 16 enheterna (kallades tidigare utposter) finns

ute i förorterna. Numera leder varje församlingsenhet sitt egen verksamhet och sin egen ekonomi. Men varje enhet är del i den stora Filadelfia församlingen i Stockholm. Omstruktureringen skedde för ca 4 år sedan.

Det var här i Filadelfia i Stockholm som den svenska pingströrelsen hade sitt ursprung och det är denna församling som varje år bjuder in till predikantveckan för rörelsens pastorer. Kort och gott skulle man kunna säga att Filadelfia i Stockholm med alla sina församlingsenheter har en position i rörelsen som påverkar de andra församlingarnas utveckling, vare sig de vill det eller inte.

Enkät till blivande pastorer:

Vidare har jag valt att skicka enkäter till de som studerar på PTS (Pingstförsamlingarnas Teologiska Seminarium), för närvarande har denna utbildning funnits i två år och det finns alltså dessa två årskullar. Nästa läsår, våren 2002 kommer de första pastorererna som är utbildade vid PTS att examineras.

Av namnet PTS att döma så borde det nästan uteslutande vara pingströrelsens egna medlemmar som läser här. Tanken med PTS är att man ska undervisa rörelsens framtida pastorer och undervisningen utgår främst från den pentekostala teologin. Utifrån detta drar jag min slutsats att det är här jag kommer att hitta de som ska bli pastorer i pingströrelsen. Jag vill med hjälp av enkäten som skickas till dessa studenter kunna jämföra hur blivande pastorer och de som redan är pastorer tänker i frågan.

Eftersom man inom pingströrelsen tidigare förordat kortare bibelskolor som pastoralutbildning och varit mycket kritisk till längre teologisk utbildning ser jag denna grupp av studenter på PTS som unik. De har valt att trotsa pingströrelsens traditionella syn på utbildning och förbereda sin pastorstjänst med just högre utbildning.

En av de frågor som jag hoppas få svar på är om de som ska bli pastorer inom pingströrelsen idag, och som valt att först genomgå en teologisk högskoleutbildning är positivt inställda till pastorsskjortan.

Varande och blivande pastorer:

Genom att skicka enkäter till dessa båda grupper tycker jag mig ha täckt in ett brett spektrum av pastorer. Dels de som redan är ute i tjänst, och de som ska bli pastorer och som förbereder sig för en sådan tjänst.

Enkäter till medlemmar i en pingstförsamling & icke bekännande kristna i församlingens närområde:

För att få veta hur de som inte är pastorer tänker i den här frågan och hur de reagerar på en pastor klädd i pastorsskjorta, vill jag vända mig till församlingsmedlemmar och till de människor som rör sig i en församlings närområde.

Dessa enkäter kommer jag att dela ut till medlemmar i Mälarökyrkan på Ekerö, och till människor som finns i området kring den församlingen. Anledningen till att jag valt just den här församlingen är kyrkans placering mitt i Ekerö centrum, dvs väldigt centralt. Församlingen bedriver ett café som ligger i kyrkans lokaler och har öppet varje vardag, hit kommer många människor och äter sin lunch, ryktet säger att det är ett mycket uppskattat café både bland församlingens medlemmar och bland de sekulära Ekeröborna och de som jobbar på Ekerö.

Mälarökyrkan är en av Filadelfia i Stockholms ”församlingsenheter”, församlingen har ca 250 medlemmar. Medelåldern på församlingsmedlemmarna är ca 35 år.

Jag vill genom detta kunna få svar på hur pingstvännerna ser på pastorer klädda i pastorsskjorta, om skjortan är till hjälp eller stjälp¹ för pastorn när denne möter sina medlemmar.

Alla enkätgrupperna:

Missionsbefallningen har hög prioritet för församlingarna i pingströrelsen. Men i arbetet med att nå de som ännu inte är kristna, tycker jag, att det är viktigt att veta hur de människorna ser på pastorer i pastorsskjorta, är skjortan till hjälp eller stjälp i mötet med den icke kristna människan? De som är eller ska bli pastorer har med sig egna erfarenheter av möten med pastorsskjortan detta formar deras syn på användandet av den. Det är också de som ska ta ställning till varför eller varför inte de vill använda pastorsskjortan i sin kommunikation med både församlingsmedlemmar och icke kristna människor. Med detta som utgångspunkter har jag formulerat enkäter till de här fyra olika undersökningsgrupperna.

Intervjun med Sten-Gunnar Hedin

Jag har valt att göra intervjun med Sten-Gunnar Hedin eftersom han på många sätt och vis är pingströrelsens ledare. Sten-Gunnar Hedin är föreståndare i den svenska pingströrelsens största församling. Filadelfiaförsamlingen i Stockholm har en ”styrande position” i rörelsen, eftersom den i många frågor får vara språkrör. På samma sätt är Sten-Gunnar Hedin pingströrelsens röst i många sammanhang, naturligtvis mycket beroende på att han är pastor i just denna församling.

---

¹ Tyvärr har ett stavfel smugit sig in, vilket lett till att ordet ”stjälp” i samtliga enkäter har stavats ”skälp”. Jag tror dock inte att detta har någon avgörande betydelse för resultatet av enkäterna, eftersom uttalet av ordet blir det samma. De svar som angivits på denna fråga visar på att alla som svarat har förstått vad jag menat.

Metod och upplägg

Enkäterna:

Jag skickade ut enkäter till pastorerna som arbetar i Filadelfia i Stockholm. Sammanlagt är församlingen bestående av 17 församlingsenheter. 16 stycken av dessa är församlingar som finns runt om i Stockholms förorter. Jag skickade enkäten till varje förortsförsamling, och adresserade till pastorn. Svaren fick de returnera i ett medföljande frankerat kuvert.

Filadelfia på Rörstrandsgatan har 5 pastorer och till 4 av dem skickade jag enkäten via mail. (Eftersom jag gör en intervju med Sten-Gunnar Hedin får han svara på frågorna då och får alltså ingen enkät.) Till de församlingsenheter som finns i förorterna skickade jag enkäten via post eftersom jag inte hittade e-mailadresser till alla.

PTS-studenterna får sina enkäter skickade till sin hemadress och får även de returnera enkäten i ett medföljande frankerat kuvert.

Församlingens medlemmar får ta del av enkäten efter en gudstjänst samtidigt som det serveras kyrkkaffe i församlingens café.

Jag besökte Mälarökyrkans café tisdagen den 13 maj mellan klockan 11:30 – 14:00. För att genomföra enkätundersökningen bland ”människorna runtomkring en församling”. Under dessa två och en halv timmarna var det en jämn ström med lunchgäster som antingen åt sin mat där eller hämtade och tog med sig. Samtliga gäster som stannade i cafét, fick en förfrågan av mig om de hade lust att hjälpa mig med att fylla i enkäten. De som bara hämtade sin mat var i regel mer stressade och därför hann jag inte med att fråga alla de om hjälp med enkäten.

Intervjun: genomfördes den 5 april 2001 under en timmes tid, på Sten-Gunnar Hedins kontor i Filadelfiakyrkan på Rörstrandsgatan. I intervjun har jag utgått från de frågor som jag ställt i enkätform till pastorena i Filadelfia i Stockholm.

II

Kort historik

Biblisk historia om prästernas kläder:

I gamla testamentet kan vi in i minsta detalj läsa om hur prästerna skulle vara klädda. Mose fick uppgifter av Gud hur dräkterna skulle se ut. Dessa uppgifter skulle han sedan föra vidare till alla de som fått konstskicklighetens gåva, för att de skulle kunna tillverka de dräkter som Aron och hans söner skulle ha på sig när de skulle vigas till präster och sedan skulle tjäna Gud. (2 Mos 28:1–43) De dräkter som man tillverkade var rikt utsmyckade med starka färger, guld och ädelstenar. Vidare får läsaren veta hur själva vigningen gick till och att det var mycket noga med att följa Guds anvisningar. (3 Mos 8–10)

Arons söner frambär ett offer med otillåten eld som Gud alltså inte har påbjudit, vilket får till följd att Gud skickar eld som bränner upp både offret och sönerna. (3 Mos 10:1-2)

Det var oerhört viktigt att frambara offren på det sätt som Gud hade sagt. Eftersom Mose även hade fått tydliga uppgifter om hur klädedräkterna skulle se ut tror jag att det också var något som Gud såg på med högsta allvar och kanske också hade straffat om det inte hade skötts utifrån föreskrifterna som han gett.

Den gammaltestamentliga tempelkulten med dess prästerskapstraditioner är inget som de första kristna fortsatte att följa, istället byggde deras gudstjänstfirande på synagogans enklare former för gudstjänst. De ”klädförslag” som ges i Nya testamentet handlar mer om symbolhandlingar, där de kristna uppmanas att ”ikläda sig Kristus” (Rom 13: 14), ”ni klär er i den nya människan” (Ef 4: 24), ”ikläda sig kärleken” (Kol 3: 14) och ”ta på sig ljusets vapenrustning” (Rom 13: 12). Det finns alltså inga föreskrifter om hur de kristna, varken prästen eller någon annan ska vara klädd.

De klädedräkter som användes av urförsamlingen och de första århundradenas kristna var dopdräkter. Det fick gestalta t.ex. ”att ikläda sig Kristus”, genom att klä de personer som lät döpa sig i rena vita kläder. Man hade dopförrättning på påsknatten och de nydöpta fick sedan gå klädda i de vita kläderna en vecka fram till söndagen efter påsk. Dessa vita dopkläder var även en symbolhandling som visade på löftet om att den himmelska församlingen som bär vita kläder inför Guds tron. (Upp 3:18, 7:14, 16:15, 22:14)

Denna vita fotsidda klädnad blev kyrkans första liturgiska plagg, vilket fortfarande används. Denna dräkt, den vita alban, använder svenska kyrkans präster vid gudstjänsten, men inte till vardags. De gammaltestamentliga texterna som jag hänvisat till beskriver prästernas klädsel för tjänsten inför Gud, om de använde dessa rikt utsmyckade dräkter till vardags framgår inte. Pastorsskjortan är både högtidsdräkt och vardagsdräkt beroende på viken tradition prästen / pastorn tillhör. Den utformning som pastorsskjortan har idag inte någon anknytning till bibliska föreskrifter om klädseln, utan är något som kommit in i historien betydligt senare.

Historien kring pastorsskjortans utveckling:

Pastorsskjortans historia och utveckling tar sin början i prästernas klädnad. Under medeltiden använde sig prästerna av en klädedräkt som var väldigt lik den vanliga mansdräkten. Dräkten bestod av en kjortel och över den en kapp. Det som skilde ut de olika prästerna var att det högre prästerskapet använde en liten rund mössa. Denna mössa blev dock mot slutet av medeltiden alltmer vanlig och användes av alla präster. Detta blev då det som skilde prästdräkten från den vanliga mansdräkten. Det var på medeltidens slut som prästdräkten fick sin svarta färg. Under renässansen ändrades modet och fler präster ute i Europa började använda ”den akademiska doktorsrocken”, denna klädedräkt fanns troligtvis inte i så stor utsträckning i

Sverige. Laurentius Petri skriver i 1571 års kyrkoordning om prästernas vardagskläder. ”stadigt bliffua widh then klädebonat, som theras kall best höffues, thet är, sidha kiortlar och Presteluffuor”.² Detta var en förmaning till de unga präster som hade börjat använda byxor och prästrockar som var så korta att de inte täckte sätet. Trots att somliga ogillade denna utveckling levde den vidare och byxor började användas till kaftan.

Till prästdräkten använde man en vit halsduk som lindades två varv kring halsen och man lät dess båda ändar hänga ner framtill. Detta var den första prästelvan. Allt eftersom tiden gick ändrades modet och nya uppfinningar även på klädfronten såg dagens ljus. Stärkkragen börjar användas och så även i den prästerliga klädseln, då kragen och halsduken smälte samman på 1800-talet. För att spara tvätt införde en del präster under 1800-talet s.k. ”silverelvor” som var gjorda av metall. Vi kan på så sätt se hur 1800-talets elvor såg ut, dessa silverelvor är smalare än dagens elvor.

Prästernas klädedräkter har påverkats av de ”världsliga plaggen”, vilket har lett till att prästens kläder har skiftat i takt med att modet för den ”vanliga” människans kläder har ändrats. Under 1500-talet använde prästerna pipkrage, och under 1600-talet byttes den ut mot spetskragen.

De högkyrkliga prästerna i England använde sig inte av prästelvan utan hade i stället den s.k. frimärksskjortan. Namnet kom sig av att den lilla del av den vita kragen som syntes, inte var större än ett frimärke. Desto högkyrkligare prästen var desto mindre var ”frimärket”. Till en början var detta en skjorta vars krage knäpptes bak. Utvecklingen skedde även här och skjortan syddes på det sättet att dess krage var en kanalkrage där man placerade en linnepressad plastbit som istickskrage. En utveckling som säkerligen mottogs med glädje eftersom både den s.k. bakknäppta prästkragen och frimärksskjortan inte varit särskilt skön och bekväm att bära. Utvecklingen av skjortan har drivits av dess komfortabelhet och utseende.

Från början använde sig pastorererna av kaftanen och jacketten även till vardags, men det växte fram ett behov av att inte alltid vara ämbetsklädd.

Den nya klädseln blev bestående av den vita skjortan, men eftersom det inte ansågs helt acceptabelt att bara gå klädd i en vit skjorta konstruerades en svart väst som hade en rund öppning där skjortans krage kunde sticka fram. Detta blev dock väldigt varmt och man konstruerade om västen till en halv väst att ha under kavajen. Det blev en sorts ”haklapps konstruktion” av västen. Man förändrade även halsen och hade den hjärtformad eller fyrkantigt

---

² Docent Bengt Stolt, Artikel ”Den svenska prästdräkten”, ”Meddelande från Svenska Prästförbundet 1975/1976”, ansv. utgivare Olof Ericsson, sid. 137

formad. Sedan kom man på att i stället för att behöva dölja den vita skjortan kunde man sy en svart skjorta med vita manschetter. Utifrån detta skapades den pastorsskjorta som hade vit krage och manschetter. Men detta blev ganska opraktiskt eftersom de vita detaljerna lätt blev solkiga i tvätten, och det blev även dyrt när pastorn / prästen tvingades köpa nya skjortor eller nya vita manschetter ofta. Detta ledde i sin tur fram till att en hel svart skjorta togs i bruk.

De första svenska prästerna som började använda denna engelska variant av prästskjorta var de som tjänade som missionärer ute på missionsfälten. Troligt är att dessa präster tog med sig sina skjortor hem, visade och använde.

Frimärksskjortan importerades sedan till Sverige från England och Italien. Den första frimärksskjortan syddes upp i Sverige på 1960-talets slut.

Till en början var det bara präster som använde sig av dessa kläder men från 1960-talet började även frikyrkans pastorer att använda prästkragen. Prästkragen har även kommit att kallas pastorskrage och har på så vis alltså fått en egenskap som ekumenisk prästkrage.

Traditionen som utgångsläge för pingstvännerna

1910 grundades Filadelfiaförsamlingen i Stockholm, det var sedan 1900-talets början som pingströrelsen hade varit på frammarsch i Sverige.

Pingströrelsens ledare blev Lewi Pethrus som från början var baptistpastor. Pethrus hade utbildats till pastor på baptisternas pastorsutbildning vid Betelseminariet i Bromma. I och med detta skulle man kunna tänka sig att man inom pingströrelsen skulle förorda utbildning av sina pastorer. Men så blev inte fallet, pingströrelsen skulle förbli fria församlingar och inget samfund, detta menade man skulle komma att äventyras om rörelsens predikanter skolades vid samma predikantseminarium. Pethrus berättar om sina studier i ganska hårda ordalag och menar att han under sin studietid råkade i svåra tvivel och ”var på väg att bli en övertygad fritänkare.”³ Livet på skolan kan bli en fara för det andliga livet, hävdade Pethrus. Eftersom det var så mycket olika ämnen som skulle läsas, vilka de flesta ansåg som profana av Lewi Pethrus och som alltså inte ledde till någon andlig uppbyggelse. ”I många fall har skolan verkat så, att de unga Herrens sändebud, som, enkel och anspråkslös, gick ut på fältet, driven av nöd för människors frälsning, genom en modern utbildning fått mer nöd för sina predikningar än för förlorade själar.”⁴

---

³ Arthur Sundstedt, ”Pingstväckelsen och dess utbredning” vol 3, 1972, sid. 101

⁴ Arthur Sundstedt, ”Pingstväckelsen och dess utbredning” vol 3, 1972, sid. 108

Att bli predikant och pastor handlar till största delen om att ha naturliga gåvor för det. Ytterligare en fara att utbilda sig till pastor ligger i att de utbildade kan tro att de är finare än andra människor och använder det som ursäkt för att inte hjälpa till vid vanligt arbete.

Med detta som bakgrund till hur man från början i pingströrelsen såg på utbildning, kan man förstå att en pastor som tog på sig pastorsskjortan på så vis signalerade att han hade en teologisk utbildning och därför hade svårt att få församlingen att lyssna.

Kläder som kommunikation

Lotta Juhlin berättar i sin bok ”Den goda kommunikationen”, att orden som vi talar aldrig kan levereras renodlade till åhöraren. ”Kroppsspråket, som innefattar hållning, gester, blick och mimik har som jag redan nämnt, 60% betydelse för genomslagskraften i ditt budskap. Rösten har 30%. Att kroppsspråket har så stor betydelse beror på att vi uppfattar det med synen... och synen är vårt mest dominerande sinne – det sinne vi litar till allra mest!”⁵

Kläderna hör också till kroppsspråket och spelar därför också stor roll för hur människor lyssnar. Det här är säkerligen ett relativt omedvetet fenomen som vi människor på ett eller annat sätt har inbyggt i vårt sätt att hantera intryck. Mycket har säker att göra med vilken miljö vi växt upp i. Uttrycket att ”tala till bönder på bönders vis...” stämmer till viss del in även här, eftersom vi tycker om olika sorters kläder och har åsikter som gäller vad talare ska bära i olika situationer. Vi har olika mycket förtroende för personer mycket beroende på hur de klär sig. ”Det finns faktiskt någon anledning till att advokater, nyhetsuppläsare, bilhandlare, bankfolk och mormonmissionärer klär sig extremt strikt och prydligt. Det är helt enkelt grupper för vilka trovärdighet är en livsnödvändighet.”⁶ På samma sätt som kläder kan förmedla trovärdighet, kan kläder även avskräcka och få människor att backa. Lotta Juhlin menar att ungdomar särskilt använder sig av klädseln på detta sätt då t.ex. ”Nitar och ringar och metalldetaljer håller den oinvigda omgivningen på avstånd, och man löper därmed mindre risk för att bli utsatt för vuxna.”⁷

”Du gör dig löjlig om du försöker klä ut dig till hippie när du ska tala till såna, men det är inte fel att ta på sig slips och kostym för att smälta in när man ska tala till direktörer.”⁸ När man ska tala inför en grupp människor är det viktigt att veta på ett ungefär hur människor reagerar på olika klädstilar. En grundregel som handböcker i retorik ger är att den som talar inför människor ska klä sig prydligt. Prydligheten leder till en större trovärdighet. Men när man redan är en

---

⁵ Lotta Juhlin, ”Den goda kommunikationen”, Studentlitteratur, Lund 1999 sid. 52

⁶ Göran Hägg, ”Praktisk retorik”, Wahlström & Widstrand 1998, sid. 242

⁷ Lotta Juhlin, ”Den goda kommunikationen”, Studentlitteratur, Lund 1999, sid. 60

välkänd person i det aktuella sammanhanget kan man ha större fördelar av att vara klädd enkelt och folkligt. ”Likaså om ditt ämbete medför en självklar pondus.”⁹

Dessa retorikböcker berättar hur offentliga personer klär sig när de ska ge olika budskap och hur det påverkar oss som ser dem. TV har bidragit med att föra dessa offentliga människor in i våra egna hem. Eftersom man med hjälp av TV kan komma nära talaren genom att zooma blir vi medvetna in i minsta detalj hur talarna klär sig. Genom denna utveckling är det inte längre lika vanligt med stora pråliga smycken, stora medaljer och andra attribut som syns bra på långt håll och som på tiden före TV:s närbilder gav användaren mer trovärdighet och status. Idag är det som sagt andra attribut som får människor att känna trovärdighet hos en talare. Allt detta påverkar hur vi klär oss var och en, vare sig vi är medvetna om det eller inte. Stora delar av människors image sitter i klädseln, något som är särskilt tydligt bland tonåringar då det är oerhört viktigt att ha de rätta märkena och modellerna, men det sitter kvar även hos vuxna. Kläderna berättar vilken sorts samhällsklass vi tillhör, var vi bor och ibland vad vi jobbar med. Det är viktigt för människan att få vara accepterad och en i gänget. På olika sätt bekräftas tillhörigheten till det gänget, och kan bestå av socialt betingade språk och olika ”dresscode”. Vanligtvis är dessa koder och språk inget som man bestämt i förväg utan något som bara börjar användas och ses som en självklar del i gemenskapen. På samma sätt som klädsel och livsstil säger något om den som talar, sänder även den yttre miljön ett budskap till den som lyssnar.

På ett sätt kan det här låta som att allt handlar om att manipulera lyssnarna så att de går på vad som helst, på ett sådant sätt så att dessa hjälpmedel ska lura folk. Men om den som talar har något viktigt att säga gäller det ju att det görs på ett sätt så att det framgår och att de stora faktorerna som t.ex. kroppsspråket inte förstör för budskapet. Den som talar råder över sina ord ända fram till dess att de är uttalade, sen är det åhöraren som tar över. Eftersom lyssnandet sker individuellt kan inte talaren fullt ut bestämma vad lyssnaren ska höra. Lyssnandet sker med både öron och ögon, utifrån egna erfarenheter tolkar den som lyssnar det som sägs.

Kommunikativ klädsel i kyrkan:

Dessa böcker som jag tagit del av och som berör detta med klädernas betydelse för kommunikationen betonar att klädseln är viktig. Naturligtvis är det så i vilket sammanhang man än hamnar i, d.v.s. kyrkan är ingen plats där människor kopplar bort synintrycken och bara lyssnar med öronen.

---

⁸ Göran Hägg, ”Praktisk retorik”, Wahlström & Widstrand 1998, sid. 241

⁹ Göran Hägg, ”Praktisk retorik”, Wahlström & Widstrand 1998, sid. 242

Under högmedeltiden väcktes intresset i kyrkan för färgernas symboliska mening i liturgin. Allt sedan dess har kyrkan jobbat med att under årets olika högtider symbolisera det med färg och form i gudstjänsten och gudstjänstrummet. Det finns inte någon fastställd färgkanon för prästernas klädsel att följa, men på många håll i Sverige har man utvecklat en egen. Det här gäller gudstjänstklädseln och alltså inte vardagsklädsel som prästskjortan är. Som en intressant jämförelse kan det sägas att Svenska kyrkan befinner sig på ett helt annat ställe i skjortfrågan, där det är en självklarhet för prästen att använda prästskjorta. Man har i Svenska kyrkan fört en diskussion som rör "Prästskjortans färg"¹⁰. Frågan har väckts beroende på att en del präster använt prästskjortor i färger som ansetts opassande t.ex. blommiga, rosa, ljusgula. Det utfärdades inga regler efter denna skrivelse utan man hänvisar tillbaka till det biskopsmöte som 1976 och 1977 bl.a. gav följande råd. "Biskopsmötet vill understyrka att, även om dessa bestämmelser är att betrakta som råd och rekommendationer, att med gott omdöme brukas av den enskilde prästen, det ändå är synnerligen viktigt att envar präst i sin tjänsteutövning är så klädd att det inte blir till hinder för tjänsteutövning. Den pastorala omsorgen kräver av varje präst, också vad avser klädseln, en lyhördhet för tankar och känslor hos de människor prästen är satt att betjäna."¹¹

Under rubriken "Färgerna språk" skriver Martling i sin bok att "Den liturgiska skrudens färgväxlingar i anslutning till kyrkoåret har som sin främsta uppgift att stämma sinnet till andakt och göra det mottagligt."¹² De intryck som människan får genom sin syn hjälper alltså på olika sätt till att göra henne mer eller mindre mottaglig för det som ska sägas, i gudstjänstrummet finns många olika symboler som har just detta som sin uppgift. Det är inte enbart prästens klädsel som spelar in här utan även blommor, textilier, konstverk osv.

Även i en pingstkyrka finns olika symboler som ska "stämma sinnet till andakt och göra det mottagligt". Det finns inga föreskrifter som säger när, var eller hur dessa symboler ska användas. Mycket i en pingstförsamling handlar helt enkelt om att det ska "kännas rätt", med anledning av detta är det ganska svårt att sätta ord på hur liturgiska former och symboler ser ut i en pingstkyrka. Det som en pastor har att utgå från och jobba med eller mot är förväntningar från församlingsmedlemmarna. Prästerna uppmanades från biskopsmötet (se citat tidigare i detta kapitel) att omsorgen om församlingsmedlemmarna ska styra klädvalet, så att klädseln inte blir till hinder för tjänsteutövning. På samma sätt tänker nog de flesta pingstpastorer då de väljer att inte predika klädd i pastorsskjorta. Man menar att pastorsskjortan bygger en mur mellan predikanten och församlingen och att medlemmarna därför inte kan ta till sig undervisningen på

---

¹⁰ Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2000:13 Prästskjortans färg. www.svenskakyrkan.se/km-2000/betankanden/TU2000-13-webb.htm

¹¹ Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2000:13 Prästskjortans färg. www.svenskakyrkan.se/km-2000/betankanden/TU2000-13-webb.htm

¹² Carl Henrik Martling, "Liturgik - en introduktion", Verbum 1996, sid. 59

samma sätt som när pastorn är klädd på samma sätt som församlingsmedlemmen. Min fråga blir utifrån detta resonemang, är det verkligen så det är, och tycker även icke kristna människor så? Dessa båda grupper av människor kanske stäms till andakt av olika attribut. Det kan alltså bli svårt för en pingstpastor att välja kläder om de som ska betjänas är både medlemmar och människor som är icke kristna.

III

Intervju med Sten-Gunnar Hedin, 5 april 2001

Sten-Gunnars väg fram till pastorsyrket

Sten-Gunnar började sin bana som pastor vid 21 års ålder, då han började arbeta i en församling som julkorts- och tidningsförsäljare. Som förberedelse för sin tjänst hade han gått på en kortkurs för evangelister. Denna kortkurs pågick i några månader och när kursen började närma sig sitt slut kom representanter för olika församlingar dit och ”utsåg sina offer”.

När det hade gått ett år åkte vanligtvis evangelisten tillbaka till skolan och gick en månadslång fortsättningskurs.

I den församling där evangelisten tjänade fanns förhoppningsvis en föreståndare som fick fungera som en sorts mentor för evangelisten. I den andra församlingen som Sten-Gunnar tjänade i fanns en föreståndare som hade startat upp en flerårig predikantutbildning i Indien. Denne pastor var en duktig teolog och blev Sten-Gunnars mentor. Den här tiden ser Sten-Gunnar som sin viktigaste när det gäller utbildning.

Dagens utbildning och ordination av pastorer

Sten-Gunnar menar att detta nog är det vanligaste sättet som en pastor utbildade sig på. Idag har utbildningsnivån i hela samhället höjts och detta visar sig även i pingströrelsen, där PTS har tagit form.

När en pastor ska ordineras i pingströrelsen sker det inte vid en central ordination utan i varje enskild församling. Men nu när PTS finns kommer då detta att innebära att det blir en centralordination, undrar jag. Men Sten-Gunnar säger att detta med att varje församling avskiljer och installerar sin pastor är så djupt rotat att det inte är något som man vill ändra på. Det finns ingen självklar väg från, genom gången kurs → examen → ordination → tjänst.

Detta med ordinationen är något som diskuteras i gruppen som arbetar med ”Pingst – fria församlingar i samverkan” (”Pingst – ffs”)¹³, men utifrån frågeställningen; ”Hur värjer vi oss så det inte blir en centralordination?”. (För närvarande pågår diskussioner inom pingströrelsen att bilda Pingst-ffs. I och med ett sådant bildande skulle pingströrelsen vara på väg att bli ett samfund. Syftet med Pingst-ffs är att: 1. Inspirera till församlingsutveckling och församlingsplantering. 2. Göra gemensamma evangelisationsinsatser. 3. Få en tydlig röst i samhällsdebatten.) Vi samtalar vidare om ”Pingst – ffs”, och kopplingen mellan ordinationen och pastorernas användande av pastorsskjortan. Sten-Gunnar kan tänka sig att pastorsskjortan skulle kunna bli mer vanlig vid en centralordination, men eftersom en sådan inte på långa vägar är aktuell blir detta en mycket hypotetisk fråga.

Pastorsskjortan gör sitt inträde i pastor Hedins liv

Sten-Gunnar började själv använda pastorsskjortan för 10 - 12 år sedan, och detta i samband med vigslar. De flesta ungdomarna i pingstkyrkan väljer att låna en ”Svensk kyrklig kyrka” för att gifta sig i. Flera gånger då Sten-Gunnar varit vigselförrättare och kommit till kyrkan iklädd sin allra finaste kostym och slips så har ändå kyrkvärden ställt frågan om pastorn ville ha hjälp med att klä på sig. Detta gjorde att Sten-Gunnar bestämde sig för att skaffa sig en pastorsskjorta för att på något sätt respektera den traditionen som finns i dessa kyrkor. ”Om nu ungdomarna har valt att gifta sig i en kyrka med sådan tradition, då får de finna sig i att jag också respekterar den traditionen.”

Reaktionen på klädvalet har enbart varit positiv från paren som Sten-Gunnar varit vigselförrättare för. Par där delar av släkten inte är van vid frikyrkans tradition av rundkragelösa pastorer, har upplevt det mer naturligt att vigselförrättaren burit kragen.

Det beslut som Sten-Gunnar tog att börja använda pastorsskjortan var inget som han tog upp i församlingen utan han började helt enkelt bara använda den. Responsen på detta beslut som Sten-Gunnar egenhändigt tog har enbart varit positiv, men han tror dock att svaret hade blivit nekande om det väckts till en fråga i församlingen, då för 10-12 år sedan. För 15-20 år sedan skulle Sten-Gunnar själv ha betecknat det som omöjligt att han skulle använda rundkrage.

Användningsområdet för skjortan utvidgas

Efter de upplevelser som gjorts i samband med vigslarna började han även använda skjortan vid begravningar. Successivt har han även börjat använda den i pingstkyrkor. De olika tillfällen då Sten-Gunnar använder pastorsskjortan är vigsel, dop och begravning, samt vissa sjukbesök.

---

¹³ Sten-Gunnar Hedin och Jack-Tommy Ardenfors, ”Samtalsunderlag för församlingarna, Pingst – Fria församlingar i samverkan”

Men alltså inte vid vanlig gudstjänst och predikan. Sten-Gunnar får även förfrågningar om att vara förrättare på vigslar och begravningar på andra platser i landet och väljer då klädsel beroende på var i landet förrättningen ska äga rum, ”av hänsyn till vad jag kan tro att församlingen tål.” Upplevelsen är den att i Stockholm är man mer tolerant mot bärandet av pastorsskjortan, medan det inte alls skulle vara populärt att använda den i församlingar ute i landet.

Även äldre församlingsmedlemmar i Stockholm har visat sin uppskattning när skjortan använts i samband med begravningar. Men det finns naturligtvis många äldre inom pingströrelsen som skulle ta väldigt illa vid sig om de såg att pingstpastorer använde rundkrage, för dem skulle det betyda att pastorn och rörelsen förfallit. Sten-Gunnar tror att förfallet menas vara främst från rörelsen och den tradition av frihet som pingströrelsen tog sin början i.

Hur reagerar människor utanför kyrkan på pastorn i pastorsskjorta?

En rundkrage symboliserar mycket olika saker för människor, men mestadels verkar det vara positiva saker tycker Sten-Gunnar. De gånger som han har färdats kommunalt till och från förrättningar och alltså burit pastorsskjorta har det inte varit en enda gång som han åkt utan att bli kontaktad av någon medresenär. Men när han åkt samma sträcka, civilt klädd är det högst ovanligt att någon tar kontakt. I och med detta säger sig Sten-Gunnar förstått vilket starkt signalsystem pastorsskjortan är. Direkt blir det djupa samtal där människor vill prata om andliga frågor, dela med sig av bekymmer, att pastorn ska be för dem där på tåget. De olika kommentarer som framförts till honom är ”jag ser att du är i tjänst”, ”jag förstår att jag kan få ställa frågor”. Det är en stark signal som vittnar om beredskap. ”Den här personen som bär skjortan är till för andra.”

Ytterligare iakttagelser som Sten-Gunnar gjort när han bär skjortan är att han på posten t.ex. inte behöver legitimera sig, samma sak när han använt kreditkort. ”Jag ser ju vem du är”, har kassörskor och expediter sagt.

Av några kommentarer att döma så verkar skjortan signalera tråkighet, menar Sten-Gunnar. ”Åh, en sådan rolig präst”, har han fått som kommentar av människor som inte är kyrkligt aktiva.

Sten-Gunnar ”saknar prästkragarna ute på stan”, och menar att i Stockholm finns det många präster som skulle kunna bära kragen, vilket skulle leda till att kyrkan blev mer synlig i samhället. Men samtidigt kan han förstå att flera präster väljer att inte bära den. Eftersom skjortan drar till sig många olika människor, och då kanske främst människor med behov, skulle

detta då kunna leda till att det blir jobbigt i längden att alltid vara en offentlig person vilket kragen också signalerar. När Sten-Gunnar själv har använt skjortan på offentliga platser har han bara upplevt det som positivt, men säger samtidigt att man då ska komma ihåg att det är ganska sällan som han bär den.

Hur reagerar de i församlingen när deras pastor bär pastorsskjorta?

Pastorsskjortan uppfattas som väldigt kyrkligt vilket leder till ett förkyrkligande. Även som stelt och formalistiskt. De kommentarer som yppas om pastorsskjortan i en pingstkyrka är oftast av den arten att man förstår att skjortan som sådan varudeklarar pastorn som tråkig, stel och okarismatisk. ”Tänk så fri han var, så härlig och karismatisk.’ Som att det inte gick att koppla ihop.”, säger Sten-Gunnar när han citerar kommentarer som han vid flera tillfällen har hört.

Pastorn VS Församlingsmedlemmarna?!

”Jag värjer mig från att bli placerad i ett särskilt prästämbete.” Detta är Sten-Gunnars ord, men han menar att det är så som pingströrelsen och dess predikanter har sett och ser på pastorns roll, att det inte ska bli ett ”vi – de” i församlingen mellan pastorn och församlingsmedlemmarna. Eftersom alla är del av det ”konungliga prästerskapet” ska det inte vara någon skillnad på församlingsmedlemmen och pastorn. När en pastor uttalar sig i ”vi-form” ska det innebära att det är ett vi som betyder att hela kåren och församlingen står bakom. Så ”vi-formen” alltså inte är ett majestätiskt plural. Pastorn är en del av församlingen och inte ett eget skrå.

Sten-Gunnar känner en viss oro över en utveckling åt det hållet då man i församlingen ser pastorn som någon speciell eller en högre stående person, men känner sig tämligen ensam om den oron. Pingströrelsen har alltid varit pastorsdominerad vilket skulle kunna innebära att församlingsmedlemmarna inte funderar så mycket över den här frågan, utan tycker att det vore lika bra för pingströrelsen att erkänna att vi faktiskt har ett ”prästämbete”.

En pastorsskjorta skulle ju kunna leda till att gränserna mellan församlingsmedlemmarna och pastorerna blir starkare, och det är inte bra tycker Sten-Gunnar. ”Vissa attribut drar till sig blickarna och andra ser man inte bara”.

Sten-Gunnar berättar om en händelse som inträffade för några år sedan. I Filadelfiaförsamlingen hade man en stor missionskonferens. På fredagen och lördagen hade Sten-Gunnar varit värd och träffat de olika internationella pastorerna och missionsledarna på föredrag, middagar och bönesamlingar. På söndag morgonen var det dags för den städgrupp som Sten-Gunnar tillhör, att städa kyrkans toaletter och andra utrymmen inför gudstjänsten. En efter en kom de olika pastorerna och missionsledarna till kyrkan, men denna gång då Sten-Gunnar var i full färd med

att städa var det ingen enda av dessa ledare som ens hälsade på honom. De såg honom inte, och missade alltså att det var församlingens föreståndare som de annars hade hälsat så glatt på. Denna händelse fick Sten-Gunnar att fundera över detta med att vara en del av församlingen, hur pastorn ser på sig själv och sin del i församlingen. Risker finns alltid att pastorn ses som viktigare än de andra medlemmarna i en församling, eller han kanske t.o.m. ser sig själv som viktigare. Pastorsskjortans del i den här utvecklingen är svår att uttala sig om eftersom den inte används i vanliga gudstjänstsammanhang.

Stolthet

Trots denna rädsla för förkyrkligande och de kritiska ord som används om pastorsskjortan säger Sten-Gunnar att han upplever en sorts stolthet hos församlingen när deras pastor använder skjortan. Det är som att pastorsskjortan har bidragit med en känsla av att ”vi är också kyrka”, när någon bär skjortan så inger den förtroende och trovärdighet. Också bland flera pastorer verkar det finnas en nyväckt stolthet att med kragens hjälp kunna visa att ’jag är pastorn’.

Är Filadelfia i Stockholm representativ för pingströrelsen?

Filadelfiaförsamlingen i Stockholm är inte en typisk pingstförsamling när det gäller den här frågan, i och med den mångfald som finns inom församlingen och det faktum att församlingen finns i en storstad leder till att det finns en större vana vid detta hos medlemmarna tror Sten-Gunnar.

De invandrargrupper och deras pastorer som finns i Filadelfia i Stockholm är oftast ”glada i vackra attribut”, vilket betyder att en del av pastorerna använder pastorsskjorta, men det finns också någon av pastorerna som vid gudstjänst bär färgglada skrudar.

Har det med åldern att göra?

Jag frågar Sten-Gunnar om han tror och upplever det som att detta är en generationsfråga. Men det tycker han sig inte uppleva det som, han kan dock tänka sig att de äldre har svårare för det. Men de som uttalat sig och varit mest kritiska är unga människor som sett det som ”en eftergift för förkyrkligandet”. Men det är en mycket liten grupp.

Vad symboliserar skjortan för Sten-Gunnar?

”Pastorsskjortan innebär att jag representerar något”, säger Sten-Gunnar. I

Filadelfiaförsamlingen tillhandahåller man sina predikanter pastorsskjorta som ett arbetsredskap, varje ny medarbetare som man anställer blir erbjuden en skjorta och Sten-Gunnar brukar samtala med predikanten om skjortans vikt. ”Du ska veta att detta som du nu tar på dig kräver något av dig. Det är inte bara dig själv och faktiskt inte bara den här församlingens

tradition, utan du kommer att uppfattas som kyrkans representant, oavsett om du är pingstpastor eller inte, och den kräver faktiskt av dig att du lever därefter också. Så att inte risken finns att den missbrukas eller att värdet degraderas. För jag tycker att allt det här jag har sagt om kragen och det den kan symbolisera för olika människor är värt att värna... och får inte changera för att vi börjar använda den.”

Att använda pastorsskjortan innebär att Sten-Gunnar hela tiden tänker sig för i olika situationer, och menar sig t.ex. bli en bättre bilförare när han bär den.

Pingströrelsen en ketchupflaska

Det var relativt länge sedan Sten-Gunnar började använda skjortan (med pingstmått mätt). Det är möjligt att det fanns någon annan inom rörelsen som använde skjortan tidigare, men Sten-Gunnar är definitivt bland de första inom rörelsen som började använda den. Utbredningen av pastorsskjortans användande har först nu de senaste åren blivit vanligare. ”Kanske har det haft betydelse att jag någon gång har haft det... man tycker ’kan han så kan jag’.” säger Sten-Gunnar. Eftersom det inte togs något formellt beslut om skjortans vara eller icke vara, har andra pastorer i församlingen efter att ha sett Sten-Gunnar i den också börjat använda den. Ganska typiskt för pingströrelsen, menar Sten-Gunnar, en sorts ”ketchupflaske effekt”, från att ha varit totalt mot svänger nu åsikterna ganska fort och fler och fler blir för. I och med ett större ekumeniskt engagemang blir pastorsskjortans användande mer vanligt. Krogpastorn använder den som en nykterhetssymbol och när pingstpastorerna även börjar finnas med på sjukhus och på fängelse inser man värdet och behovet av den.

IV

Enkäter:

Redovisningen av enkäterna kommer att ske på följande sätt. Jag skriver först frågan och sedan en liten förklaring till vad jag velat få fram genom att ställa frågan. Därefter redovisar jag de faktiska svar som jag fått. De frågor som besvaras med egna ord redovisar jag genom att citera svaren.

Redovisning av enkät till pastorer i Filadelfia i Stockholm

Allt som allt skickade jag ut 20 enkäter men av dessa visade sig två vara omöjliga att få svar på eftersom dessa enheter inte har egen pastor (några av församlingens enheter är så pass små att de inte har en egen pastor, detta visade sig när två av enkäterna kom tillbaka med den förklaringen påskriven), detta leder till att utgångsläget är 18 enkäter. Jag fick 10 svar. 1 enkät av de som jag

fick var endast svarad på till hälften och jag kommer därför inte räkna med den i resultatet. Jag har alltså fått 9 fullständiga enkätsvar av 18 möjliga, vilket är 50%.

1. Hur länge har du arbetat som pastor?

Denna fråga inleder enkäten för jag vill veta om pastorernas åsikter på något sätt avspeglas i hur länge de har varit verksamma som pastorer.

Har teologisk utbildning:

Svaren: 2,5 år, 7 år, 10 år, ca 20 år, 31 år

Har inte teologisk utbildning:

Svaren: 11 år, 26 år, 34 år, 42 år

2. Har du tjänat som pastor i flera församlingar?

Att tjäna som pastor på olika platser och i olika församlingar leder till fler erfarenheter, ingen församling är den andra lik. Jag vill bolla med den här frågan mest för att få pastorn att ha de olika församlingarna med sig i tanken när han / hon besvarar enkäten.

JA svarade samtliga 9 stycken, → 100 %

3. Har du teologisk utbildning?

Eftersom det inom pingströrelsen inte krävs teologisk utbildning för att bli pastor vill jag veta hur många av dessa pastorer som ändå har det. Är det någon skillnad i åsikterna beroende på om pastorerna har teologisk utbildning eller inte?

JA svarade 5 stycken, → ca 56 %

NEJ svarade 4 stycken, → ca 44 %

De flesta som svarat att de hade teologisk utbildning hade gått bibelskolor inom pingströrelsen, från kortare kurser upp till två år som längst.

4. Använder du pastorsskjorta vid något / några tillfällen i din tjänst?

Stämmer min uppfattning överens med verkligheten? Använder pingstpastorerna pastorsskjortan vid olika tillfällen i sin tjänst?

De som har teologisk utbildning:

JA svarade 4 stycken, → ca 80 %

NEJ svarade 1 stycken, → ca 20 %

De som inte har teologisk utbildning:

JA svarade 3 stycken, → ca 75 %

NEJ svarade 1 stycken, → ca 25 %

Följdfråga: Vilka tillfällen?

Krogen, dop, begravning, i tjänsten som fängelsepastor, vigsel, ekumeniska sammanhang, festivaler, rockkonserter, sjukhus, då jag inte är igenkänd och det kan vara bra att se att jag är pastor, utåt riktat arrangemang i Kungsträdgården, vid storsatsningar utåt t.ex.

Valborgsmässoafton, ibland vid predikan ex. vid ekumeniska sammanhang, där jag anser att skjortan ”presenterar” mig ex. skolan, när jag är ute bland folk som inte kan identifiera mig på annat sätt, i centrum, på vår secondhand.

5. Äger du en pastorsskjorta?

Svaret på den här frågan kommer att ge ett indirekt svar som berör hur pastorena ser på pastorsskjortan. Även om man bara använder pastorsskjortan vid några tillfällen men ändå äger en tycker jag att det borde kunna visa på en relativt positiv syn.

De som har teologisk utbildning:

JA svarade 3 stycken, → 60 %

NEJ svarade 2 stycken, → 40 %

De som inte har teologisk utbildning:

JA svarade 3 stycken, → 75 %

NEJ svarade 1 stycken, → 25 %

Följdfråga: När skaffade du den?

”När jag jobbat ett år på fängelset. När jag mer än 500 gånger hade förklarat ’vilket straff jag fått’.”, ”För 7 år sedan, då jag själv upptäckte dess positiva betydelse i vissa sammanhang.”

”När Filadelfia hade sin första ”Kungsan” helg”, ”För ca fyra år sedan, inför en begravning.”,

”inför en gem. evangelisationssatsning i Stor Stockholm.”, ”Inför en satsning i

Kungsträdgården”.(Den evangelisationssatsningen som flera av pastorena hänvisar till, och som arrangerats i Kungsträdgården, gick av stapeln för första gången för ca fem år sedan.)

6. Varför använder du / använder du inte pastorsskjorta?

Jag vill med den här frågan få veta hur tankegångarna har gått hos pastorena angående sitt val av skjorta.

De som använder skjortan och har teologisk utbildning, gav följande svar: ”allt gör jag för alla för att åtminstone vinna någon”, ”det kan i vissa sammanhang underlätta för människor att ta upp frågor om evigheten, förlåtelse, meningen med livet.”, ”för att bli utsläppt från kåken varje vecka”, ”för att bli igenkänd och slippa presentera sig jämt”, ”det är ett bra kännemärke”, ”ibland bra med enhetlig klädsel”, ”använder den ej till vardags eller i hemmagudstjänst”, ”Förhoppningsvis är det så att de flesta sammanhang märks på oss ’troende’ att vi tillhör Jesus men i de sammanhang det hör till, kanske bröllop och begravning och på vissa krogar tror jag det kan vara ett hjälpmedel.”

De som inte använder skjortan och har teologisk utbildning, gav följande svar: ”Det har inte känts aktuellt.”

De som använder skjortan och inte har teologisk utbildning, gav följande svar: ”Kanske för att pingst velat stå för det enkla / folkligt – kanske också tidigare för att inte bli förknippad med Sv.Kyrkan”, ”Jag ser det som en ’presentation’”, ”I en del sammanhang av respekt för andra, vid begravningar / vigslar kan den skapa en viss trygghet för de närvarande”, ”För att bli synlig så människor vet vem jag är”, ”När jag inte har den är det för att folk ska förstå att jag är en vanlig människa och att mitt ämbete inte sitter i kläderna”

De som inte använder skjortan och inte har teologisk utbildning, gav följande svar: ”Det har aldrig varit aktuellt för mej.”

7. Symboliserar pastorsskjortan någonting speciellt för dig? (positivt och / eller negativt)

Denna fråga har jag ställt till alla som tagit del av enkäten. Jag vill veta vad för sorts ord som används i samband med pastorsskjortan. Är det positiva eller negativa ord som väljs? Jag tror att den egna erfarenheten av pastorsskjortor syns i hur man formulerar sig i den här frågan. Är det känslord som används eller teologiska symbolord? Pastorerna får denna fråga för jag vill kunna jämföra deras val av ord med studenternas. Har den erfarenhet som pastorerna samlat på sig betydelse för deras val av ord?

De som använder pastorsskjortan och har teologisk utbildning, gav följande svar: ”Positivt på kåken där man litar på min tystnadsplikt. Negativt i kyrkan där den signalerar avstånd till ’vanliga’ medlemmar.”, ”Positivt / folk vet vad man står för”, ”Ett sätt att bli igenkänd / identifierad. Ingen speciell symbolik.”

De som inte använder pastorsskjorta och har teologisk utbildning, gav följande svar: ”Jag har inget förhållande till den.”

De som använder pastorsskjortan och inte har teologisk utbildning, gav följande svar: ”Ja, respekt – positiv, en tydlig signal om identitet, som jag tror kan vara bra för många. Nej, är nog i den egna församlingen – signal att vara ’ämbetsman’ tappar närheten till den enskilde medlemmen.”, ”Jag tycker att den kan skapa ett förtroende / en trygghet för människor.”, ”Nej.”

De som inte använder pastorsskjorta och inte har teologisk utbildning, gav följande svar: ”Ja, kyrkans tjänares överlägsenhet, det var så förr i tiden.”

8. Om du använt pastorsskjortan i något sammanhang, hur har omgivningen reagerat på det? (positivt och / eller negativt)

Om en pingstpastor börjar använda sig av pastorsskjorta tror jag att denne på ett eller annat sätt kommer att få kommentarer om detta, eftersom det enligt traditionen inte är särskilt vanligt att pingstpastorer bär pastorsskjorta. Om pastorn nu tagit steget att bära skjortan kommer denne troligtvis suga i sig de reaktioner som kommer.

På denna fråga är utgångspunkten för 100 % 7 personer som svarade att de använde pastorsskjorta i vissa situationer.

POSITIVT svarade 3 stycken, → ca 43 %

BÅDE POSITIVT OCH NEGATIVT svarade 3 stycken, → ca 43 %

Annat svarade 1 styck, → ca 14 % ("Inte fått kommentarer.")

9. Har reaktionerna varit olika beroende på om de kommit från församlingsmedlemmar eller icke kristna?

Jag tror att icke kristna är mer positiva än vad församlingsmedlemmarna är. Men de som gör sin röst hörd i frågan tror jag främst är de församlingsmedlemmar som är mycket missnöjda med att pastorn använder pastorsskjorta.

JA svarade 3 stycken, → ca 43 %

NEJ svarade 3 stycken, → ca 43 %

1 styck hade inte fått några kommentarer. → ca 14 %

Följdfrågan: Vad skiljer i reaktionerna?

Samtliga svarade att icke kristna människor enkelt kunde se att man är präst / pastor, vilket de visat i form av positiva reaktioner. Församlingsmedlemmarna ger uttryck för att de känner sig mer ovana eftersom pingstpastorer inte vanligtvis använder skjortan. En av enkäterna berättade att ovanan har lett till att församlingsmedlemmarna uttryckt sin positiva syn på skjortan.

10. Känns det viktigt för dig att människor (både kristna och icke kristna) i din kyrkas närhet vet om att du är pastor?

Denna fråga har ställts på samtliga enkäter, (aningen olika formulerad för att passa varje målgrupp). Hur ser pastorena på sin roll vill jag få veta med denna fråga. Stämmer varande och blivande pastorens syn på sin uppgift, med församlingen syn på sin pastors uppgift?

De som har teologisk utbildning:

JA svarade 5 stycken, 100 %

NEJ svarade 0 stycken

De som inte har teologisk utbildning:

JA svarade 4 stycken, 100 %

NEJ svarade 0 stycken

Följdfrågan: Varför?

Här är pastorena samstämmiga, de vill finnas till hands för människor i själavård, livskriser och för samtal. Om människor hamnar i situationer där de har behov av en pastor ska de veta vart de kan vända sig. Tystnadsplikten är något som flera av pastorena gärna vill understyrka som något viktigt i samband med denna fråga.

11. Vet människor i din kyrkas närhet att du är pastor?

Hur ser verkligheten ut?

De som har teologisk utbildning:

JA svarade 4 stycken, 80 %

NEJ svarade 0 stycken

Annat svar 1 stycken, ca 20 %

De som inte har teologisk utbildning:

JA svarade 1 stycken 25 %

NEJ svarade 0 stycken,

Annat svar 3 stycken ca 75 %

Ja och Nej var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 4 stycken hade dock givit egna svar, dessa svar var sammankopplade med följdfrågan.

Följdfråga: Varför tror du att de vet / inte vet det?

De som svarade JA människor vet att de är pastorer, och har teologisk utbildning, gav följande svar: ŽDet är inte så många kvinnliga pastorer i Filadelfia, varit synlig i många sammanhang.Ž, ŽJag har pratat med de flesta.Ž, ŽVåra grannar och andra har mött mej i deras egna sammanhang.Ž, ŽGenom personliga kontakter och genom media.Ž

De som svarade ŽannatŽ på frågan om människor visste att de är pastorer, och har teologisk utbildning, gav följande svar: ŽVissa vet om jag själv har för kallelse och tjänst. Andra inte, kanske att de uppfattar mig som för ung. Det viktiga för mig är inte titeln så det spelar mindre roll. Men de människor jag möter i •mina• Gudstjänster vet om min tjänst och det underlättar för dem att tala om det som är viktigt i deras liv.Ž

De som svarade JA människor vet att de är pastorer, och inte har teologisk utbildning, gav följande svar: ŽFinns i en kyrka i centrum.Ž, ŽHar ofta ett stort silverkors kring halsen.Ž

De som svarade ŽannatŽ på frågan om människor visste att de är pastorer, och inte har teologisk utbildning, gav följande svar: ŽÄr lite osäker. Det stora flertalet vet nog inte det. En storstadsmiljö, människor verkar tycka om anonymitet. Man bryr sig inte om grannen.Ž, ŽInte alla, men många och ryktet går snabbt.Ž, ŽJa och Nej, därför att det är oerhört stor omsättning av

människor och det är oerhört många som jag möter utan koppling till den tjänst jag står i. Många vet det p.g.a. alla kontakter där jag representerar kyrkan i olika sammanhang.”

12. Tror du att pastorsskjortan är till hjälp eller stjälp i kontakten med icke kristna människor?

Det här är en av enkätens huvudfrågor, som finns med på samtliga enkäter. Vad tror pastorena i denna fråga, de som varje dag i sin tjänst möter många olika människor.

De som har teologisk utbildning:

HJÄLP svarade 5 stycken, → 100 %

STJÄLP svarade 0 stycken

De som inte har teologisk utbildning:

HJÄLP svarade 1 stycken, → 25 %

STJÄLP svarade 0 stycken,

Annat svarade 3 stycken, → 75 %

Hjälp och stjälp var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 3 stycken hade dock givit egna svar: ”Inget svar”, ”Det beror nog på. För många säkert till hjälp. Men det finns också människor som drar sig för att tala med en person med prästskjorta.”, ”Både och.”

Följdfrågan: Varför?

De som menade att skjortan är till hjälp, och har teologisk utbildning, gav följande svar:

”Känner förtroende för tjänsten / yrket.”, ”Ser mig som repr. av Gud. De räknar med att jag har tid att lyssna och talar om saker som de inte talar med andra om, troligtvis p.g.a. att de vet att det stannar hos mig.”, ”De blir snabbare trygga med sin pastor.”, ”Ett bra kännetecken. ”Här finns jag till ditt förfogande!””, ”I en miljö där man inte är känd blir det tydligt att man är pastor.”

De som menade att skjortan är till hjälp, och inte har teologisk utbildning, gav följande svar:

”De känner sig tryggare vem det är de möter, särskilt om vi inte mötts tidigare. Den säger något om min tjänst.”

De som svarade ”annat, och inte har teologisk utbildning gav följande svar:

”En del upplever att det är svårt att närma sig en pastor – för stor respekt. För en del skapar det trygghet / förtroende.”, ”Frågan är väldigt beroende av vilka människor man kommer i kontakt med. Någonstans måste närheten till människor bero på närhet och förtroende, mer än en prästskjorta.”

13. Hur gammal är du?

Med den här frågan vill jag kunna utröna om synen på pastorsskjortan skiljer sig beroende på vilken ålder man har. Denna fråga finns med på samtliga enkäter för att vara en

jämförelsevariabel som ger mig svar på om det är en generationsfråga oberoende av vilken roll man har eller inte har i en församling.

De som har teologisk utbildning:

Ålder i år: 23 44 49 51 58

Årtionde: 70-t 50-t 50-t 50-t 40-t

De som inte har teologisk utbildning:

Ålder i år: 40 50 54 71

Årtionde: 60-t 50-t 40-t 30-t

Redovisning av enkät till studenter vid PTS

Sammanlagt är det 13 stycken studenter vid PTS, de fick alla varsin enkät. Av dessa fick jag tillbaka 9 stycken svar, men av dem var 1 endast i fylld till hälften. Detta leder till att jag har 8 stycken enkäter att analysera, vilket är ca 62 %.

1. Har du din kyrkliga hemvist i pingströrelsen?

Jag anar att de flesta studenter som läser på PTS är pingstvännen. Men om det visar sig att det finns studenter som har annan kyrklig hemvist vill jag kunna se om dessa studenters svar på enkätens frågor skiljer sig från pingstvännernas.

Ja, svarade 5 stycken → ca 63 %

Nej, svarade 3 stycken. → ca 38 %

Av de som svarade nej, var 2 stycken medlemmar i Nybygget – kristen samverkan, och 1 styck medlem i Missionsförbundet.

2. Tänker du dig att tjäna som pastor efter din utbildning på PTS?

Det kan naturligtvis finnas olika skäl till varför människor väljer att gå en teologiskutbildning. Eftersom jag främst vill komma åt de som ska bli pastorer, för att se hur en blivande pastor tänker ställer jag denna fråga. Om någon inte tänker sig att bli pastor är svaren ändå intressanta. Dessa studenter läser trots allt på en pastorsutbildning och har förhoppningsvis reflekterat över en pastors roll i församlingen och samhället.

Har sin hemvist i pingströrelsen

JA, svarade 4 stycken, → 80 %

NEJ, svarade 0 styck

”Antagligen” svarade 1 stycken, → 20 %

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

JA, svarade 1 stycken, → ca 33 %

NEJ, svarade 1 styck, → ca 33 %

”Vet ej” svarade 1 stycken, → ca 33 %

Ja och Nej var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 2 stycken hade dock givit egna svar, ”vet ej” och ”antagligen”.

3. Vad symboliserar pastorsskjortan för dig?

Denna fråga har jag ställt till alla som tagit del av enkäten. Jag vill veta vad för sorts ord som används i samband med pastorsskjortan. Är det positiva eller negativa ord som väljs? Jag tror att den egna erfarenheten av pastorsskjortor syns i hur man formulerar sig i den här frågan. Är det känslord som används eller teologiska symbolord? Studenterna får den här frågan för jag vill se om deras egen syn på pastorsskjortan stämmer överens med om de själva vill använda den eller inte.

De med sin hemvist i pingströrelsen använde dessa ord: kyrklig tradition inom vissa samfund, står till förfogande för Gud och människor, en roll som innebär tjänande och makt, att personen jobbar i en kyrka, sakramentalitet, hierarkiskt prästadöme, bra signal i utåtriktade sammanhang, utbildning, kallelse till tjänsten.

De med hemvist i annat samfund använde dessa ord: Svensk kyrkan, praktisk funktion, institution, ”Titta på mig, jag är faktiskt Pastor.”, självvårdande roll

4. Anser du att det är positivt eller negativt att använda pastorsskjorta?

Med den här frågan vill jag få personen att svara snabbt och helst utan att analysera för mycket, med ett kort och rakt svar förklara sin egen hållning till pastorsskjortan. Denna fråga ger ytterligare en möjlighet till rätt tolkning av föregående frågas svar. När man svarar med korta meningar vad skjortan symboliserar går det i vissa fall att tolka både positivt och negativt.

Har sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT svarade 2 stycken, → 40 %

NEGATIVT svarade 2 styck, → 40 %

Neutralt svarade 1 styck, → ca 20 %

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT svarade 2 stycken, → ca 67 %

NEGATIVT svarade 1 styck, → ca 33 %

Positivt och negativt var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 1 styck hade dock givit eget svar, ”neutralt inte negativt”.

5. Är pastorsskjorta något som du funderat över?

Eftersom det inom pingströrelsen inte finns någon tradition av att använda pastorsskjortan, undrar jag om de som studerar på pingströrelsens skola och som under hela utbildningen gör församlingspraktik i en pingstförsamling har med sig denna fråga om pastorsskjortans vara eller icke vara. Eller är det en fråga som först väcks av min enkät?

Har sin hemvist i pingströrelsen

JA, svarade 2 stycken, → 40 %

NEJ, svarade 3 stycken, → 60 %

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

JA, svarade 0 styck

NEJ, svarade 3 stycken, → ca 100 %

6. Vill du använda pastorsskjorta när du tjänar som pastor?

Har sin hemvist i pingströrelsen

JA, svarade 1 styck, → 20 %

NEJ, svarade 3 stycken, → 60 %

Annat svarade 1 styck, → 20 %

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

JA, svarade 2 stycken, ca 67 %

NEJ, svarade 1 styck, → ca 33 %

Ja och nej var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 1 styck hade dock givit eget svar, "Vet inte".

Följdfråga: Varför?

De som svarat JA, och är pingstväänner gav följande svar: "För att visa att jag är i tjänst", "Framförallt vid förrättningar, besök på institutioner, vissa fall vid sjalavård, inte vid predikan i pingstkyrka av hänsyn till traditionen"

De som svarat NEJ, och är pingstväänner gav följande svar: "Känns inte naturligt, inom pingst har det allmänna prästadömet betonats, "Predikanten är en del av 'kroppen' (församlingen) stiger fram ur folket (är klädd som en vanlig medlem)", "Pastorn har naturligtvis en viktig tjänst i församlingen men behöver inte ha speciella kläder.", "Inte i församlingen, vi tror på det allmänna prästadömet då olika medlemmar har olika nådegåvor i 'kroppen' - alla medlemmar borde då kunna bära en, eller skulle man ha olika färger för att särskilja de olika gåvorna?"

De som svarat VET INTE, och är pingstväänner gav följande svar: "Det kan bli för 'strikt' jag står över någon, samtidigt kan det skapa förtroende – man vet att det man säger stannar hos pastorn/prästen."

De som svarat JA, och inte är pingstväänner gav följande svar: "Därför att den har en praktisk funktion.", "Då jag tjänar offentlig såsom sjukhus, äldrevårdhem, krog, arrangerad evangelisation där behov av sjalavård finns, krisgrupp t.ex."

De som svarat NEJ, och inte är pingstväänner gav följande svar: "Jag är aningen anti till traditioner som säger nått som kan associeras med folks förutfattade meningar"

7. Om du svarat NEJ på fråga 6, finns det ändå något /några tillfällen då du skulle använda pastorsskjorta (t.ex. högtidliga tillfällen, speciella sammanhang i eller utanför kyrkan). Vilka?

När pastorsskjortan används idag i pingstsammanhang är det vanligtvis vid de speciella tillfällena, därför ville jag påminna om speciella tillfällen som också ingår i en pastorstjänst. Att svara ja eller nej på frågan om man vill använda skjortan eller inte ger på ett sätt inte hela bilden av hur pingstpastorn resonerar i frågan.

De svar som gavs av de som är pingstväänner var dessa: ”Krogen, någon förrättning”, ”Krogen, begravning, bröllop”, ”Där det krävs att det syns vem som är pastor”.

De svar som gavs av de som inte är pingstväänner var dessa: ”Jag är inte omöjlig om det önskas. Klädsel är inte en stridsfråga / så viktig för mig.”

8. Tror du att pastors klädsel spelar in för hur du lyssnar till honom / henne?

När det handlar om kommunikation med människor har kroppsspråket störst betydelse (se kapitel om ”Kläder som kommunikation”), till kroppsspråk räknas även klädseln. Är detta något som människor tänker på, eller sker det helt omedvetet?

Har sin hemvist i pingströrelsen

JA, svarade 2 stycken, → 40 %

NEJ, svarade 2 stycken, → 40 %

Annat svar 1 styck, → 20 %

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

JA, svarade 2 stycken, ca 67 %

NEJ, svarade 1 styck, → ca 33 %

Ja och nej var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 1 styck hade dock givit eget svar, ”vet inte”.

Följdfrågan: Varför?

De som svarat JA, och är pingstväänner gav följande svar: ”Om man inte tar sin klädsel på allvar betyder det förmodligen att man inte tar resten av sitt liv på allvar heller”, ”Det ger förtroende (förhoppningsvis)”, ”Kunskap”

De som svarat NEJ, och är pingstväänner gav följande svar: ”Reagerar inte för egen del, men andra kan nog vara ’känsligare’, ”Kvinnliga predikanter bör undvika allt för kort kjol el. djup uringning – budskapet kan bli lidande.(vet inte om kvinnor reagerar likadant på män!)”, ”Predikar han/hon Guds ord så lyssnar jag, svamlar han/hon om annat spelar det heller ingen roll hur han/hon är klädd. Då lyssnar jag inte hur som helst.”

De som svarat JA, och inte är pingstväänner gav följande svar: ”Många människor har förutfattade meningar, och traditionellt sett så finns det ju ett visst sätt som pastorer ska se ut på.”, ”Den (pastorsskjortan) inger viss respekt och tydliggör en roll, men är inte nödvändig i alla sammanhang. Jag tror jag skulle känna mig ’friare utan’(’mig själv’). Vid behov att ’tydliggöra’ min ’roll’ som pastor för människor i Sverige skulle jag använda den, inte utomlands. Där får jag se vilka ’symboler’ som går hem.”

De som svarat NEJ, av de som inte är pingstväänner gav följande svar: ”Det är inte kläderna som spelar någon roll, utan hur personen uppträder och talar för övrigt.”

9 – 13 Dessa frågor är samma som jag ställer till församlingsmedlemmarna. Jag vill få veta hur man ser på pastorsskjortans olika tänkbara användningsområden. Hur ser de som snart ska ut i tjänst på de olika situationerna?

9. Hur reagerar du på en pastor som predikar klädd i pastorsskjorta?

Har sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT, svarade 2 stycken, → 40 %

NEGATIVT, svarade 2 stycken, → 40 %

Annat svar 1 styck, → 20 %

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT, svarade 2 stycken, → ca 67 %

NEGATIVT, svarade 0

Annat svar 1 styck, → ca 33 %

Positivt och negativt var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 2 stycken hade dock givit egna svar, ”neutralt inte negativt”, ”spelar ingen roll”.

10. Hur reagerar du när du ser en pastor på krogen (i tjänst) klädd i pastorsskjorta?

Har sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT, svarade 3 stycken, → 60 %

NEGATIVT, svarade 1 styck, → 20 %

Annat svar 1 styck, → 20 %

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT, svarade 3 stycken, → 100 %

NEGATIVT, svarade 0

Positivt och negativt var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 1 styck hade dock givit eget svar, ”neutralt inte negativt”.

11. Hur reagerar du på en pastor som arbetar mot grundskolan och som i tjänsten är klädd i pastorsskjorta?

Har sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT, svarade 2 stycken, → 40 %

NEGATIVT, svarade 2 stycken, → 40 %

Annat svar 1 styck, → 20 %

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT, svarade 3 stycken, → 100 %

NEGATIVT, svarade 0

Positivt och negativt var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 1 styck hade dock givit eget svar, ”neutralt inte negativt”.

12. Hur reagerar du på en pastor som arbetar som fängelsepastor och som i tjänsten är klädd i pastorsskjorta?

Har sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT, svarade 4 stycken, → 80 %

NEGATIVT, svarade 0

Annat svar 1 styck, → 20 %

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT, svarade 3 stycken, → 100 %

NEGATIVT, svarade 0

Positivt och negativt var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 1 styck hade dock givit eget svar, ”neutralt inte negativt”.

13. Hur reagerar du på en pastor som arbetar som sjukhuspastor och som i tjänsten är klädd i pastorsskjorta?

Har sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT, svarade 4 stycken, → 80 %

NEGATIVT, svarade 0

Annat svar 1 styck, → 20 %

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

POSITIVT, svarade 3 stycken, → 100 %

NEGATIVT, svarade 0

Positivt och negativt var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 1 styck hade dock givit eget svar, ”neutralt inte negativt”.

14. Tycker du att det är viktigt att människor (både kristna och icke kristna) i din kyrkas närområde vet vem som är pastor?

Denna fråga har ställts på samtliga enkäter, (aningen olika formulerad för att passa varje målgrupp). Hur ser blivande pastoreorna och teologi studerande på pastors roll vill jag få veta med denna fråga. Stämmer varande och blivande pastorers syn på sin uppgift, med församlingen syn på sin pastors uppgift?

Har sin hemvist i pingströrelsen

JA, svarade 5 stycken, → 100 %

NEJ, svarade 0

Har inte sin hemvist i pingströrelsen

JA, svarade 2 stycken, → ca 67 %

NEJ, svarade 1 styck, → ca 33 %

Följdfrågan: Varför?

De som svarat JA, och är pingstväänner gav följande svar: ”Bra att veta så de vet vem de kan vända sig till när de behöver en pastor”, ”Det är lättare att ha en pastor som kan förmedla kontakter än att hålla reda på flera hundra medlemmar”, ”För att veta vem människor har förtroende för om man behöver hjälp”, ”De bör veta vem de kan vända sig till med frågor eller

för hjälp – detta gäller i och för sig alla kristna!”, ”Att man vet vem man direkt skall gå till i viktiga ärenden”, ”För att kunna veta vem man kan vända sig till i kris el. när man har frågor om livet.”

De som svarat JA, och inte är pingstväänner gav följande svar: ”Det kan vara bra för kontakten med dem. Församlingen får ett ansikte”, ”Då vet de vem /vart de kan vända sig då behov / längtan / kris uppstår och kyrkan får ett ansikte”

De som svarat NEJ, och inte är pingstväänner gav följande svar: ”Alla i kyrkan kan svara på de flesta frågor.”

15. Hur får människor i en kyrkas närområde reda på vem som är pastor?

Jag tror att de allra flesta pastorer har ganska svårt att bli ”pastorn” med de som bor i området runt kyrkan. Hur går man tillväga?

Frågan hur människor får reda på vem som är pastor hänger ihop med den förra frågan, om det överhuvudtaget är viktigt att veta vem som är pastor.

De som tyckte att det är viktigt att veta vem som är pastor, och är pingstväänner svarade:

”Genom mötesannonser”, ”Genom att pastorn aktivt lär känna människor och skapar förtroende”, ”Mötesprogram”, ”Annonser”, ”Människors tal med andra”, ”Kyrkobesök”, ”Genom att församlingen lever och verkar utåtriktat”, ”Här är naturligtvis skjortan till hjälp annars hoppas jag att människor har så mycket förtroende för församlingen att de går dit och frågar”, ”Genom att pastorn är intresserad av sitt närområde, engagerad, rör sig ute bland människor”,.

De som tyckte att det är viktigt att veta vem som är pastor, och inte är pingstväänner svarade:

”Genom information”, ”Endast de som pratat med pastorn”

De som inte tyckte att det är viktigt att veta vem som är pastor svarade: ”När de frågar någon från kyrkan”

16. Tror du att pastorsskjortan är till hjälp eller stjälp i en pastors kontakt med icke kristna människor?

Det här är en av enkätens huvudfrågor, som finns med på samtliga enkäter. På ett vis blir det här en följdfråga till de två föregående, eftersom jag då har väckt tanken på hur en pastor blir känd i kyrkans närområde.

1. Är du medlem i en pingstförsamling?

Det är inte säkert att alla som går på denna gudstjänst är medlemmar i församlingen, eller ens är medlem i en pingstförsamling. Eftersom jag delar ut enkäten på måfå efter gudstjänst väljer jag att ställa den här frågan så jag kan skilja ut vad pingstvännerna tycker.

JA svarade 33 stycken.

NEJ svarade 1 styck.

Följdfrågan: Om NEJ, är du medlem i någon annan församling?

Personen som inte var medlem i en pingstförsamling svarade inte på följdfrågan.

Flera av de som är medlemmar i pingstkyrkan svarade att de även är medlemmar i Svenska kyrkan.

2. Tror du att en pastors klädsel spelar in för hur du lyssnar till honom / henne?

När det handlar om kommunikation med människor har kroppsspråket störst betydelse (se kapitel om "Kläder som kommunikation"), till kroppsspråk räknas även klädseln. Är detta något som människor tänker på, eller sker det helt omedvetet? Det här tycker jag är en mycket intressant fråga att ställa till kategorin församlingsmedlemmar eftersom dessa människor är ut och är in lyssnar till predikningar av olika pastorer. Som predikoåhörare har de en special kompetens, eftersom de vanligtvis enbart sitter i bänken och inte själva predikar.

JA svarade 12 stycken, ca 36 %

NEJ svarade 18 stycken, ca 55 %

Annat svarade 3 stycken, ca 1 %

Ja och Nej var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 3 stycken hade dock givit egna svar, inget svar als, "både och", "vet ej".

Följdfrågan: Varför?

De som menar att pastors klädsel spelar in för hur man lyssnar svarade: "Viktigt att klädseln är förtroendeingivande", "Det är av betydelse, men för mig behöver det inte vara något särskilt plagg, jag tror att jag kan ta till mig det han / hon säger ändå", "Det är alltid trevligt och positivt med färg form osv. tror inte det distraherar min uppmärksamhet.", "Man har förutfattade meningar, förknippar klädseln med en speciell tjänst, status, utbildning etc.", "Skall vara neutral ej uppseendeväckande, man skall höra predikan och inte tänka på hur han / hon ser ut.", "Vi påverkas av symboler", "Extrem klädsel i någon riktning distraherar.", "Förtroende,

koncentration på rätt saker.”, ” ’Värdsligheter’ har en viss betydelse. Högtidligheten”, ”Klädseln får inte förta / påverka / motsäga / distrahera förkunnelsen.”

De som menar att pastors klädsel inte spelar in för hur man lyssnar svarade:”Budskapet är det viktigaste.”, ”Det finns inte i vår tradition.”, ”Jag bryr mej för det mesta inte om hur andra är klädda.”, ”Det är vad som sägs som är viktigt.”, ”I kyrkan spelar det ingen roll. Där vet man vem de är.”, ” ’Ordet’ är det viktigaste för mig.”, ”Man lyssnar på vad personen säger. Man koncentrerar sig inte på vad den har på sig.”, ”Det är själva budskapet som är det viktiga, inte klädseln.”, ”Det sitter inte i det yttre (kläderna).”

De som valde annat svar, svarade:”Det beror på när man lyssnar till henne / han.”, ”Klädseln ger ett första intryck och ger en bild av personen – om klädseln är strikt t.ex. som prästklädsel döljs personligheten mer.”

3-7 Dessa frågor är samma som jag ställer till PTS-studenterna. Församlingsmedlemmar brukar vara duktiga på att tycka saker om sin egen eller andras pastor, utifrån känslan av hur en pastor ska se ut och agera. Detta vill jag komma åt med hjälp av de här frågorna. De flesta pingstvännen är vana vid en pastor som predikar klädd i kostym eller liknande, och alltså inte i pastorsskjorta. De övriga situationerna kanske inte alla församlingsmedlemmar befunnit sig i, men jag är säker på att de har en hel del åsikter om hur de tycker att pastorn ska agera i dem.

3. Hur reagerar du på en pastor som predikar klädd i pastorsskjorta?

POSITIVT svarade 28 stycken, → ca 85 %

NEGATIVT svarade 0 stycken

Annat svar gav 5 stycken, → ca 15 %

Positivt och Negativt var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 5 stycken hade dock givit egna svar, 2 stycken gav ”inget svar”, ”Spelar ingen roll”, ”Beror på tillfället”, ”Det kan bli torrare, entonigare tills jag hör hur och vad han / hon säger.”

4. Hur reagerar du när du ser en pastor på krogen (i tjänst) klädd i pastorsskjorta?

POSITIVT svarade 32 stycken, → ca 97 %

NEGATIVT svarade 0

Annat svar 1 styck, → ca 3 % (”Vet ej”)

5. Hur reagerar du på en pastor som arbetar mot grundskolan och som i tjänsten är klädd i pastorsskjorta?

POSITIVT svarade 28 stycken, → ca 85 %

NEGATIVT svarade 1 styck, → ca 3 %

Annat svar 4 stycken, → ca 12 %

Positivt och Negativt var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 4 stycken hade dock givit egna svar, 2 stycken gav ”Inget svar”, ”Kan vara både och.”, ” Vet ej.”

Två av de som gav annat svar har en ålder som är 18 och 19 år, vilket innebär att dessa är de som har närmast i ålder till grundskolan av de som besvarat enkäten. Detta tycker jag är intressant och försöker se om de övriga svaren på enkäten kan förklara varför de svarat som de gjort. De övriga svaren på deras enkäter ger inga ledtrådar till varför man inte ger något svar om skolsituationen. Deras svar på vad pastorsskjortan symboliserar är positiva ord så som ”Den personen kan man lita på, och bryter inte tystnadsplikten” och ”Trygghet, tillförlitlighet”.

6. Hur reagerar du på en pastor som arbetar som fängelsepastor och som i tjänsten är klädd i pastorsskjorta?

POSITIVT svarade 33 stycken, → 100 %

NEGATIVT svarade 0

En liten kommentar till denna fråga kan vara på sin plats, församlingens förre föreståndare arbetar idag som fängelsepastor med pastorsskjorta. Detta kan vara förklaring till det 100 % positiva svaret.

7. Hur reagerar du på en pastor som arbetar som sjukhuspastor och som i tjänsten är klädd i pastorsskjorta?

POSITIVT svarade 32 stycken, → ca 97 %

NEGATIVT svarade 1 styck, → ca 3 %

De som enbart svarat POSITIVT på alla frågorna 3-7 var: 24 stycken, → ca 73 %

De som inte enbart svarat POSITIVT på alla frågorna 3-7 var: 9 stycken 27 %

8. Vad symboliserar pastorsskjortan för dig?

Denna fråga har jag ställt till alla som tagit del av enkäten. Jag vill veta vad för sorts ord som används i samband med pastorsskjortan. Är det positiva eller negativa ord som väljs? Jag tror att

den egna erfarenheten av pastorsskjortor syns i hur man formulerar sig i den här frågan. Är det känslord som används eller teologiska symbolord? Församlingsmedlemmarna får den här frågan för jag vill veta hur deras svar förhåller sig i jämförelse med pastorens svar.

Dessa ord valdes av de som enbart svarat POSITIVT på alla frågorna 3-7: "Tydlig signal", "Allvar", "En troende människa som inger förtroende.", "Troligen att personen är utbildad för och har tjänst som präst / pastor i Sv. Kyrkan eller annan frikyrka, oftast inte pingst...", "En pastor (person) som visar att hon / han är i tjänst med tystnadsplikt villig att lyssna, Tjänande Gud.", "Att personen som bär den står för något.", "utan ord presenterar han / hon sitt ämbete", "Trygghet, ämbetsansvar", "Förtroende, lyssnande medmänniska, ett vittnesbörd om Jesus.", "Yrkesroll", "Kyrklighet", "Det är en presentation.", "Ämbetet", "Att man kan se vem personen är (om man t.ex. skulle vilja ha kontakt).", "Här finns en kristen, precis som Frälsningssoldaten som har sin 'bekännelse'.", "En yrkesroll, någon att tala med.", "Andlig tjänst, - identitet", "För mig med eller utan har ingen stor betydelse, jag ser den personen som en av min familj.", "Ibland kan det kännas lite omodernt, men det är positivt i de flesta fallen.", "En person som ägnar sig åt kristna frågor / religion.", "Pastor / kristen", "Inget", "Kristen tro", "Identitet i en profan miljö, annars traditioner.", "Professionell medmänniska"

Dessa ord valdes av de som inte enbart svarat POSITIVT på alla frågorna 3-7: "Den personen kan man lita på, och bryter inte tystnadsplikten", "Trygghet, tillförlitlighet", "förtroende, någon som respekterar ... vill lyssna.", "att personen (pastorn) är tillgänglig för kontakt och samtal!"

9. Tror du att pastorsskjortan är till hjälp eller stjälp i en pastors kontakt med icke kristna människor?

Den här frågan tror jag är viktig att församlingsmedlemmen ställer sig själv. I pingstförsamlingar brukar det finnas en stor längtan att nå icke kristna människor, kan pastors klädsel vara av betydelse i det arbetet, hur ser församlingsmedlemmen på detta?

Enbart svarat positivt
(på alla frågorna 3-7)

HJÄLP svarade 23 stycken, → ca 96 %

STJÄLP svarade 0

Annat svarade 1 styck, → ca 4 %

Inte enbart svarat positivt
(på alla frågorna 3-7)

HJÄLP svarade 3 stycken, → ca 33 %

STJÄLP svarade 0

Annat svarade 6 stycken, → 67 %

Hjälp och stjälp var de svar jag angivit som alternativ på enkäten, 7 stycken hade dock givit egna svar, 4 stycken gav "Inget svar", 1 styck svarade "Både och", 2 stycken svarade att det "berodde på målgrupp och tillfälle".

De 7 som givit ett annat svar hade alla olika åldrar och var jämt fördelade mellan de olika "årtiondena", det går alltså inte att säga att det är åsikter som skulle kunna kopplas ihop med åldern.

Följdfrågan: Varför

De som svarat "hjälp", och enbart svarat positivt (på frågorna 3-7) gav följande svar: "En tydlig signal om vem han / hon är.", "Det inger förtroende, någon de kan lita på.", "De vet vem han / hon är. Behöver inte tveka. Lita på tystnadsplikt, ha förtroende.", "De ser en som de har förtroende för som vill lyssna, bedja tillsammans med och för.", "Det folk känner till, känner igen, inger trygghet / trovärdighet.", "Här är någon jag kan vända mig till när jag behöver hjälp.", "Visar ärligt var man står. Underlättar kontakt med dem som söker, stöd, svar på existentiella frågor. / Skälp ibland – de som har en så negativ syn på kristna att de ej skulle söka den kontakten, allt som sägs färgas av förutfattade meningar.", "Trygghet, ämbetsansvar", "Kan öppna ett samtal i andliga ting.", "Representant för kyrkan", "Den inger förtroende", "Då vet man att det är en pastor.", "Tydlighet", "Det blir tydligt vem man är.", "Om Gud valt pastorn, så kommer han att välsigna ordet också.", "Inger förtroende"

De som svarat "annat", och enbart svarat positivt (på frågorna 3-7) gav följande svar:

"Likgiltigt"

De som svarat "hjälp", och inte enbart svarat positivt (på frågorna 3-7) gav följande svar: "För andra (utomstående) är det en arbetsklädsel så de ser vem han / hon representerar." "Man litar på en pastor och med skjortan så ser man fortare att personen är en pastor.", "För det mesta hjälp. Dock i vissa fall skälp.",

De som svarat "annat", och inte enbart svarat positivt (på frågorna 3-7) gav följande svar:

"Ibland kan det bygga en mur...", "Sektstämpeln kanske åker bort.", "Det beror på, men om han har en pastorsskjorta så vet ju den icke kristna att han alltid kan prata med pastorn."

10. Tycker du att det är viktigt att människor (både kristna och icke kristna) i en kyrkas närområde vet vem som är pastor?

Hur ser de som utgör största delen av församlingen på sin pastors synlighet?

Enbart svarat positivt
(på alla frågorna 3-7)

JA svarade 22 stycken, → ca 92 %

NEJ svarade 2 stycken, → ca 8 %

Inte enbart svarat positivt
(på alla frågorna 3-7)

JA svarade 9 stycken, → 100 %

NEJ svarade 0

Följdfrågan: Varför

De som svarat Ja, gav följande svar: Samtliga svar som getts säger att det är viktigt för att människor ska kunna veta vem de kan vända sig till om de behöver tala med någon. De situationer som man förväntar sig att människor vill tala med en pastor är då det uppstår andliga behov, då personen behöver hjälp, i olika nödsituationer. När de här olika situationerna uppstår menar man att det finns en sorts trygghet i att veta vem som är pastor. Ordalydelsen är olika på samtliga svar men innebörden den samma, jag kommer att skriva ner de svar som är totalt annorlunda. ”Han / hon är ju huvudpersonen i kyrkans själavård.”, ”Pastorn får inte vara anonym. Anonyma herdar finns inte.”

De som svarat Nej, gav följande svar: ”Inget svar”, ”Ordet är viktigt.”

11. Hur gammal är du?

Är detta med pastorsskjortan en generationsfråga bland medlemmarna?

Enbart svarat positivt
(på alla frågorna 3-7)

Ålder i år: 16, 18, 31, 33, 34,

Årtionde: 80-t 60-t

Inte enbart svarat positivt
(på alla frågorna 3-7)

Ålder i år: 16, 18, 19, 41

Årtionde: 80-t 60-t

Ålder i år: 43, 43, 49, 49, 50, 50, 50, 50,

Årtionde: 50-t

Ålder i år: 54, 57 60, 68, 68

Årtionde: 40-t 30-t

Ålder i år: 52, 55, 55, 56, 64, 64, 65, 67, 70, 71

Årtionde: 40-t 30-talet

Redovisning av enkät till människor runtomkring en församling:

Jag fick mycket god respons och de allra flesta vill gärna hjälpa mig med att fylla i enkäten. Jag delade ut 30 enkäter och fick 25 av dess ifyllda, vilket innebär ca 83 %. Men av dessa 25 enkäter var 5 stycken pingstvännen. Med denna enkät vill jag främst komma åt vad de som finns runtomkring församlingen (alltså inte medlemmarna) tycker, därför tar jag bort dessa enkäter ur resultatet. Detta leder alltså till att jag kan använda 20 stycken av de 30 enkäterna vilket är ca 67%.

1. Räknar du dig själv som en bekännande kristen?

De som kommer till cafét har troligtvis olika syn på kristendomen och om de själv räknar sig som kristna. Jag har fått berättat för mig att många av de som kommer till cafét inte har någon kyrklig anknytning. Med hjälp av denna fråga vill jag kunna se om det är någon skillnad på hur

man svarar på övriga frågor om pastorsskjortan beroende på om man räknar sig själv som kristen eller inte.

JA svarade 9, → 45 %

NEJ svarade 10, → 50 %

Inget svar 1 styck, → 5 %

2. Är du medlem i någon kyrka?

De som kommer till cafét är troligtvis en blandning av alla de människor som rör sig i Ekerö centrum. Därför kommer det antagligen att vara både församlingsmedlemmar och icke församlingsmedlemmar, både kristna och icke kristna. Med den här frågan vill jag kunna skilja ut pingstvännernas svar från andra kyrkotillhörigheters.

Räknar sig som bekännande kristen

JA svarade 9 stycken, → 100 %

NEJ svarade 0

Räknar sig inte som bekännande kristen

JA svarade 8 stycken, → 80 %

NEJ svarade 2 stycken, → 20 %

”Inget svar” om bekännelse som kristen

JA svarade 1 styck, → 100%

Följdfråga: Om JA, vilken kyrka?

SVENSKA KYRKAN svarade 18 stycken, → 90 %

FRIKYRKAN svarade 0

Följdfråga: om FRIKYRKAN, är du pingstvän?

JA svarade 5 stycken (dessa enkäter är bortplockade ur övriga resultat från denna enkäten, se inledningen till ”Redovisning av enkät till människor runt en församling”).

3. Tror du att en pastors klädsel spelar in för hur du lyssnar till honom / henne?

När det handlar om kommunikation med människor har kroppsspråket störst betydelse (se kapitel om ”Kläder som kommunikation”), till kroppsspråk räknas även klädseln. Är detta något som människor tänker på, eller sker det helt omedvetet? Här blir det intressant att se om svaren skiljer sig beroende på om man räknar sig som kristen eller inte.

Räknar sig som bekännande kristen

JA svarade 7 stycken, → ca 78 %

NEJ svarade 2 stycken, → ca 22 %

Räknar sig inte som bekännande kristen

JA svarade 6 stycken, → 60 %

NEJ svarade 4 stycken, → 40 %

”Inget svar” om bekännelse som kristen NEJ svarade 1 styck

Följdfrågan: Varför

De som menar att klädseln spelar in, svarade: ”Det blir högtidligt och rätt stämning med rätt kläder”, ”Lyssnar bättre, då jag inte störs av ’full ornat’.”, ”En auktoritet som man ser som präst, ’kännetecken’.”, ”Den inger respekt. Skulle pastorn predika i ex. jeans vid en högmässa, skulle det ej vara respektabelt.”

De som menar att klädseln inte spelar in, svarade: ”Det är vad han predikar och hur”, ”Klädseln saknar betydelse.”, ”Sätt och person sitter ej i klädseln.”

4. Hur reagerar du på en pastor som predikar klädd i pastorsskjorta?

Som icke kristen är man troligtvis inte så regelbunden kyrkobesökare, men någon gång har man antagligen hört en predikan. Övriga situationer som jag har med på PTS-studenternas och församlingsmedlemmarnas enkäter har jag valt att inte ha med på denna enkät, av den anledningen att flera av situationerna bara skulle blir hypotetiska frågor.

Räknar sig som bekännande kristen

POSITIVT svarade 8 stycken, → ca 89 %

NEGATIVT svarade 1 styck, → ca 11 %

Räknar sig inte som bekännande kristen

POSITIVT svarade 6 stycken, → 60 %

NEGATIVT svarade 2 stycken, → 20%

Annat svarade 2 stycken, → 20 % (inget s)

”Inget svar” om bekännelse som kristen, 1 styck ”Gav inget svar”

5. Vad symboliserar pastorsskjortan för dig?

Det svar som jag får här hoppas jag blir ord som är relativt lätta att tolka om de är positiva eller negativa. För att kunna förstå vad de som inte är pingstvännen tycker, speciellt intressant blir att se vad de som inte säger sig vara bekännande kristna skriver.

De som räknar sig som bekännande kristen, svarade: ”Inte teologers vanliga präst / kyrko-kläder.”, ”Kunskap, trovärdighet och pålitlighet.”, ”En präst”, ”Renhet, respekt samt lycka.”, ”Enkelhet”, ”En troende medmänniska”, ”En auktoritet som man ser som präst. Ett kännetecken som man vet är den han utger sig för.”, ”Ärlighet, renlighet, Gudstro.”

De som inte räknar sig inte som bekännande kristen svarade: ”Religion”, ”Det ska en präst ha på sej så har det alltid varit.”, ”Trovärdighet”, ”Tradition i dålig bemärkelse.”, ”Ingenting”

”Inget svar” om bekännelse som kristen, svarade: ”Yrkesroll”

6. Tror du att pastorsskjortan är till hjälp eller stjälp i en pastors kontakt med icke kristna människor?

Denna fråga blir mycket direkt eftersom den här enkäten främst är ställd till icke kristna människor. De svar som jag kommer att få på frågan borde vara de "rätta", eftersom frågan egentligen blir "är pastorsskjortan till hjälp eller stjälp för en pastor i kontakten med Dig?"

Räknar sig som bekännande kristen

HJÄLP svarade 6, → ca 67 %

STJÄLP svarade 2, → ca 22 %

Annat svarade 1 styck, → ca 11 % ("Vet ej")

Räknar sig inte som bekännande kristen

HJÄLP svarade 7 stycken, → 70 %

STJÄLP svarade 3 stycken, → 30%

"Inget svar" om bekännelse som kristen

Annat svarade 1 styck ("både och")

Följdfrågan: Varför

De som svarat HJÄLP och är bekännande kristna, gav följande svar: "Människor vet vilken roll personen har."

De som svarat STJÄLP och är bekännande kristna, gav följande svar: "Den kan avskräcka."

De som svarat HJÄLP och inte är bekännande kristna, gav följande svar: "Viktigt med tydlighet.", "Då vet man att det är en präst.", "Ser kanske respektingivande ut.",

De som svarat STJÄLP och inte är bekännande kristna, gav följande svar: ---

De som svarat "Annat", gav följande svar: "Beroende på situation och personlighet."

7. Tycker du att det är viktigt att människor (både kristna och icke kristna) i en kyrkas närområde vet vem som är pastor?

Denna fråga har ställts på samtliga enkäter, (aningen olika formulerad för att passa varje målgrupp). De människor som kommer till cafét, finns på ett eller annat sätt i denna kyrkas närområde, antingen genom sin arbetsplats, bostad eller liknande. Tycker de att det är viktigt att veta vem som är pastor?

Räknar sig som bekännande kristen

JA svarade 9 stycken, → 100 %

NEJ svarade 0

Räknar sig inte som bekännande kristen

JA svarade 7 stycken, → 70 %

NEJ svarade 2 stycken, → 20 %

Annat svarade 1 styck, → 10 % (inget s)

”Inget svar” om bekännelse som kristen

JA svarade 1 styck

Följdfrågan: Varför

De som svarat JA och är bekännande kristna, gav följande svara på frågan varför: ”Lättare få personlig kontakt.”, ”Det måste synas.”, ”Om de behöver hjälp vet man vem man ska vända sig till.”, ”Då vet folk vem de kan vända sig till om det händer något.”

De som svarat JA och inte är bekännande kristna, gav följande svara på frågan varför: ”Kyrkan ingår ofta i krisorganisationer. Viktigt med medvetenhet hos alla om detta.”, ”Därför att kyrkan symboliserar lugn och ro.”, ”Ja, precis som inom andra yrkesområden.”

De som svarat NEJ och inte är bekännande kristna, gav följande svara på frågan varför: ”I vissa fall ja, men oftast inte.”

De som svarat JA och inte gett svar om bekännelse, gav följande svara på frågan varför: ”Bra att veta yrkesroll på alla människor.”

8. Vet du vem som är pastor i ditt närområde?

Oavsett om man anser att det är viktigt eller oviktigt att veta vem som är pastor i närområdet, vill jag veta om de som svarar på den här enkäten vet vem som är pastor?

Räknar sig som bekännande kristen

JA svarade 7 stycken, → ca 78 %

NEJ svarade 2 stycken, → ca 22 %

Räknar sig inte som bekännande kristen

JA svarade 4 stycken, → 40 %

NEJ svarade 6 stycken, → 60 %

”Inget svar” om bekännelse som kristen

JA svarade 1 styck

Följdfrågan: Hur kommer det sig att du vet / inte vet det?

Mälarökyrkan har en mycket förmånlig placering alldeles vid torget i Ekerö centrum. Man har verkligen möjlighet att bli ”kyrkan mitt i byn”. Församlingens pastor använder inte pastorsskjortan vid gudstjänst eller till vardags. Denna följdfråga visar främst hur människor utanför en församling få reda på vem som är pastor om de nu vet det.

De som visste, gav följande svar: ”Personlig kontakt”, ”Genom dop.”, ”Det är väl något som alla känner till.”, ”Går i kyrkan ibland.”, ”Jag har träffat dem.”, ”Har träffat honom vid ett flertal tillfällen.”, ”Vi har en nära kontakt till kyrkan där jag bor.”, ”Har samarbetat med kyrkan.”, ”Träffat honom vid flera tillfällen.”

De som inte visste, gav följande svar: ”Har ej haft anledning eller snarare behov av densamma.”, ”Dom har säkert bytt sedan jag var i kontakt med prästen sist.”, ”Ej intresserad.”

Svaren som jag fått på denna fråga (nr 8.) visar att det inte är helt enkelt att känna skillnad på präst och pastor. Några av svaren talar i dem-form, vilket tyder på att man syftar på flera pastorer eller präster. Flera av svaren talar i han-form, vilket tyder på att man syftar på en manlig pastor eller präst. Mälarökyrkan har 1 kvinnlig pastor, alltså avser dessa svaren andra kyrkor eller platser. Jag hoppades på att svaren skulle åsyfta just denna pingstkyrka, men i och med svaren ser jag att det inte gör det. Det här spelar dock ingen avgörande roll för resultatet av övriga frågor.

9. Hur gammal är du?

Skiljer sig svaren och åsikterna beroende på vilken ålder de som svara på enkäten har?

Räknar sig som bekännande kristen

Ålder i år: 25, 28, 30,   38, 38,
Årtionde: 70-t   60-t

Ålder i år: 42, 47, 51,   53, 53, 59,

Årtionde: 50-t   40-t

Ålder i år: 60+, 70, 71

Årtionde: 30-t

Räknar sig inte som bekännande kristen

Ålder i år: 33, 34, 34, 38,   47, 49

Årtionde: 60-t   50-t

Ålder i år: 53, 56,   65,   -

Årtionde: 40-t   30-t   ?

”Inget svar” om bekännelse som kristen

Ålder i år: 39

Årtionde: 60-t

V

Slutsats

Mitt undersökningsområde har varit avgränsat till Stockholm, och enbart en församling. Filadelfiaförsamlingen i Stockholm vars föreståndare heter Sten-Gunnar Hedin, är landets största pingstförsamling. Det finns alltså ingen annan pingstförsamling i Sverige som är lik den, i medlemsantal eller i struktur med alla de olika församlingsenheterna. Lokaliseringen i Stockholm är också den speciell, eftersom storstaden har en betydande påverkan på församlingen och dess medlemmar. Det är t.ex. mycket svårare att bli kyrkan mitt i byn i Stockholm än på en mindre ort, anonymiteten är högre i en storstad både vad det gäller

individerna och vad det gäller församlingen. Men å andra sidan tror jag inte att det finns någon församling som är den andra lik. Varje församling består av en mängd olika individer som påverkar den, liksom den kontext som församlingen finns i också påverkar dess utformning.

Storstäder fungerar på många sätt som trendskapare, och så även i denna fråga tror jag. Förändringen i synen på pastorsskjortan inom pingströrelsen har börjat och kommer även att fortsätta ut i landet är min gissning. Sten-Gunnar berättade att han själv varit kritisk till användandet av pastorsskjortan för 15 – 20 år sedan, men själv börjat använda den för 10 – 12 år sedan. Förändring och åsikterna svänger alltså ganska fort. Eftersom de församlingsmedlemmar som svarat på min enkät är så positiva i sina svar om pastorsskjortan, tror jag att det kan visa en bild av vart pingstförsamlingarnas medlemmar är på väg i sina åsikter.

Pastorsskjortan har naturligtvis både kommunikativa möjligheter och omöjligheter inom pingströrelsen. Pastorer och PTS-studenterna menar att bärandet av skjortan kan bygga en mur mellan församlingsmedlemmarna och den som predikar vilket får till följd att medlemmarna inte lyssnar till det som predikas. Av de församlingsmedlemmar som svarade på min enkät var det dock inte en enda som svarade att de skulle reagera negativt på en pastor som predikar klädd i pastorsskjorta. Enda tillfällena som någon församlingsmedlem svarade att det skulle vara negativt med pastorsskjorta på pastorn var i grundskolan och i sjukhuspastorstjänst.

Värt att notera är att så många av de som svarat på enkäterna inte menade sig bli påverkade av vad pastorn predikade i för kläder. Synen är vårt mest dominerande sinne och borde alltså påverka en lyssnande människa i allra högsta grad. De svar som jag fått i enkäterna tyder på att kläderna som kommunikation är en relativt omedveten faktor.

Det är intressant att se att pastorens farhågor eller möjligen erfarenheter av att det byggs en mur mellan dem och medlemmarna inte tycks stämma med synen i den församling som jag gjort enkätundersökningen i. Kanske är det så att i samma takt som pastorer själva blivit mer positiva till skjortan, har även församlingsmedlemmarna blivit det. Synen på utbildning har även den förändrats inom pingströrelsen, det finns inget krav på utbildning hos pastorn men idag verkar inte utbildning längre vara ett minus.

Jag tycker mig kunna se en positiv syn på pastorsskjortan genom att läsa de formuleringar som gjorts på de följdfrågor där varje person som svarat på enkäterna fått välja sina ord fritt. Det är naturligtvis svårt att tolka ord och meningar som människor har skrivit, eftersom många av orden som använts går att tolka både positivt och negativt. Men i samband med de övriga frågor

som enkäterna innehållit går det att läsa av om den övergripande synen är positiv eller negativ.

När jag inledde detta arbete trodde jag att det här tydligt skulle vara en generationsfråga, där yngre människor skulle vara positiva till pastorsskjortans användande och äldre skulle vara mycket negativa. Men det visade sig inte alls vara en fråga som hade med åldern att göra. De som var yngst och som fyllde i enkäten var församlingsmedlemmar födda på 80-talet. Flera av dem visste inte vad pastorsskjortan var för något, och det här verkade inte vara en fråga som de funderat över. Kläderna är inte så viktiga tyckte de flesta av dessa ungdomar. På frågorna om deras reaktion på en pastor i skjortan i olika situationer svarade de positivt i de flesta situationer. Övriga enkäter visar inte heller några tydliga ålderstendenser. En sorts positiv anda genomsyrar de allra flesta enkätsvaren, oavsett ålder.

Utifrån mitt antagande att detta skulle vara en generationsfråga tänkte jag mig att PTS-studenterna skulle vara den grupp som till störst del skulle vara positiv till pastorsskjortan. De flesta som läser på PTS är unga och har valt att gå en längre pastorsutbildning vilket inte är det vanligaste i pingst. Som flera har påpekat i enkäterna, är pastorsskjortan en sorts presentation av pastorn, och signalerar tydligt att personen är i tjänst. Sten-Gunnar menade att han tyckte sig se en nyväckt stolthet bland pastorena, då de med hjälp av pastorsskjortan kunde visa att ”jag är pastor”. Eftersom pastorsskjortan signalerar utbildning för en del människor, trodde jag att det skulle vara ett plus i kanten för studenterna som har en flerårig högskoleutbildning. Men i den här undersökningen visade sig PTS-studenterna vara de som till största andelen var kritiska, både i synen på de situationsbestämda frågorna och frågan om de själva vill använda pastorsskjorta i sin pastorstjänst.

De vars enkäter var mest positiva till pastorsskjortan var pastorena och församlingsmedlemmarna. Mitt antagande utifrån detta är att pastorena har varit ute på fältet i några år, och sett de goda effekter som pastorsskjortan för med sig. En av pastorena, tycker jag tydligt i sina kommentarer visar på den utveckling som verkar vara den vanligaste från att vara ”skjortlöspastor” till att bli ”skjortbärandepastor”. Det hela verkar starta i att man ser behovet och upptäcker den positiva betydelsen. Den här pastorn hade skaffat sig en pastorsskjorta efter att under ett års tid, ca 500 gånger tvingats berätta av vilken anledning han befann sig på fängelset. Det är en tydlig presentationen, och (vilket många poängterar) talar om att pastorn har tystnadsplikt.

Församlingsmedlemmarna tycker precis som de flesta i enkäterna, att det är viktigt för människor i en församlings närområde att veta vem som är pastor. Användningen av pastorsskjortan kan i det sammanhanget visa på en förhoppning från medlemmarna sida, att

skjortan ska leda till att pastorn blir mer synlig i samhället.

De som inte är medlemmar i en pingstförsamling och de som inte räknar sig som kristna, hamnar någonstans mitt emellan pastorens och PTS-studenternas resultat. Vilket tydligt visar att pastorsskjortans vara eller icke vara, inte alls är en enkel fråga. De flesta som är kristna och som svarat på min enkät (församlingsmedl., PTS-studenter och pastorer) tror att pastorsskjortan är till hjälp i pastorns kontakt med icke kristna människor, eftersom den sänder ut så många signaler som är positiva. Det är en symbol som inger förtroende och snabbt visar vad personen står för. Av alla de som svarat på enkäterna och är församlingsmedlemmar, PTS-studenter, pastorer och bekännande kristna är det endast tre som har svarat att de tror att pastorsskjortan är negativ i kontakten med icke kristna. Vilket är ca 5 % av alla de som svarat på de enkäterna. Men av de som är icke kristna svarade också 3 stycken att de tror stjälp, vilket innebär att 30 % av de icke kristna inte tror på pastorsskjortan som hjälpmedel i kontakten med icke kristna (icke kristna, vilket de själv säger sig vara).

Procentsatsen här kan vara värd en kommentar, av de som svarade på min enkät till ”människor runtomkring en församling” visade sig hela 45 % säga sig vara bekännande kristna. Jag anar att de som befann sig i kyrkans café och svarade på enkäten, kanske var mer positiva just beroende på den kyrkliga miljön, än vad de hade varit om jag mött dem på något annat café och delat ut enkäten där.

Detta leder till ytterligare belägg för att denna fråga om pastorns kläders kommunikativa möjligheter och omöjligheter är komplicerad.

Om målet för alla kristna och de kristna församlingarna är att ”gå ut och göra alla folk till lärjungar” (Matt 28:19), kan det vara bra att ha med i åtanke att människan i allra högsta grad påverkas av sina synintryck, och stäms till andakt av olika attribut. Utifrån detta är då pastorsskjortan till någon hjälp i det här arbetet?

Både Sten-Gunnar och de övriga pastorens säger sig ha fått mest positiva reaktioner på att ha använt pastorsskjortan.

Pastorsskjortan signalerar många olika saker till människor, en intressant iakttagelse är att den verkar signalera mest positiva saker till människor som redan är kristna, medan de icke kristna har valt ord som: ”religion, tradition i dålig bemärkelse, det ska en präst ha på sig - så har det alltid varit, trovärdighet, och ingenting”. De kristna har valt betydligt mer positiva ord, där det genomgående draget är trovärdighet, tystnadsplikt, en Gudstjänare, o.s.v.

Betyder det här att pastorer gör bäst i att inte ha pastorsskjorta eftersom icke kristna människor enligt min enkätundersökning, inte har så hundraprocentigt goda erfarenheter och associationer till pastorsskjortan? Det tror jag hänger ihop med svaren på frågan som jag ställt angående om människor tycker det är viktigt att veta vem som är pastor i ens närområde. Här har 80 % av de icke kristna svarat att de tycker att det oftast är viktigt. Fler tycker alltså att det är viktigt att veta vem som är pastor (om man samtidigt läser svaren på följdfrågan till fråga 8) jämfört med vad man tycker om pastorsskjortan som hjälp eller stjälp i kontakten med icke kristna. Det här tycker jag ger en utmaning till pastorena, eftersom endast 4 stycken av de icke kristna visste vem som är pastor / präst i sitt närområde. Pastorsskjortan är som sagt en tydlig signal som säger klart och tydligt att det här är en pastor eller en präst. På samma sätt som Sten-Gunnar säger åt sina pastorer att pastorsskjortan inte får changera för att de som är pingstpastorer börjar använda den, så finns det en möjlighet att ladda skjortan med mycket mer positiva värden och associationer.

Om pastorsskjortan är en kommunikativ möjlighet eller omöjlighet inom pingströrelsen, är en fråga som kan besvaras på många olika sätt. Kanske främst beroende på vilka sammanhang pastorsskjortan används i och hur personen är som använder den. Pastorsskjortan hjälper pastorn att skapa förtroenden men kan ibland även resa murar. Eftersom pastorsskjortan fungerar som en presentation av pastorn betyder det att den är viktig vid första kontakten. Om skjortan då skapat ett förtroende, och om det förtroendet ska kunna byggas vidare på hänger det på hur pastorn är som person. Problem uppstår då pastorsskjortan inte förmedlar sådana signaler som får människor att känna förtroende. På det viset har alla kristna pastorer och präster ett ansvar att förvalta, genom att verka för att pastorsskjortan mer och mer får bli en positiv symbol.

VI

Källförteckning

- Bibeln, 2000

  - Carlsson Bo, ”Varför får jag aldrig prästskjortan?”, Artikel i ”Meddelande från Svenska Prästförbundet 1975 / 1976”, ansvarig utgivare Olof Ericsson

  - Davies J.G., ”A New Dictionary of Liturgy and Worship”, 1989

  - Editors: Jones C., Wainwright G., Yarnold E., SJ, ”The Study of Liturgy”, 1985

  - Hedin Sten-Gunnar och Ardenfors Jack-Tommy, ”Samtalsunderlag för församlingarna, Pingst – Fria församlingar i samverkan”

  - Hult Maria, ”Pastoral klädsel inom Svenska Missionsförbundet och Ortodoxa kyrkan”, 10 poängs uppsats THS hösten 1999

  - Hägg Göran, ”Praktisk retorik”, Wahlström & Widström 1998

  - Intervju med Sten-Gunnar Hedin 5 april 2001. Inspelat på Mini Disc

  - Juhlin Lotta, ”Den goda kommunikationen – rösten, kroppsspråket och retoriken”, Studentlitteratur 1999

  - Martling Carl Henrik, ”Liturgik – en introduktion”, Verbum 1996

  - Möllerfors Roland, ”Bröder och systrar – en bok om pingströrelsen”, 1966

  - Onerup Egon, ”Somliga till pastorer”, 1995

  - Stolt Bengt, ”Den svenska prästräkten”, Artikel i ”Meddelande från Svenska Prästförbundet 1975 / 1976”, ansvarig utgivare Olof Ericsson

  - Sundstedt Arthur, ”Pingstväckelsen” vol1-5, 1969

  - Telefonintervju med Bo Carlsson 26 mars 2001, tel. nr 018/503892 el. 018/525011
Bo Carlsson är den man som sydde upp första pastorsskjortan i Sverige. Bo Carlsson är mycket kunnig på historiken kring pastorsskjortan och har givit mig den informationen i en telefonintervju.
- www.svenskakyrkan.se/km-2000/betankanden/TU2000-13-webb.htm (hämtat på internet 2 april 2001)

Hej!

Jag heter Anna Svennebrink och läser mitt tredje år på THS (Teologiska Högskolan Stockholm). Under vårterminen 2001 skriver jag min 10 poängsuppsats inom ämnesområdet praktisk teologi, uppsatsen har jag valt att kalla:

”Pastorsskjortans kommunikativa möjligheter & omöjligheter inom pingströrelsen”

Jag tycker det är spännande att se hur det inom pingströrelsen börjar bli allt fler pastorer som väljer att använda pastorsskjorta (rundkrage). Hur kommer det sig att pastorer bara använder den vid vissa tillfällen (t.ex. bröllop, begravning och på krogen) och oftast inte i vanliga gudstjänstsammanhang?

Denna enkät skickar jag ut till de pastorer som tjänar i Filadelfia Stockholms utpostförsamlingar. Jag har valt att avgränsa mitt undersökningsområde till Filadelfia Stockholm, samt studenter vid PTS.

Jag behöver Din hjälp för att få lite klarhet i hur ni pastorer tänker och resonerar i denna pastorsskjortefråga.

Enkäten som följer med detta brev skulle jag bli jätteglad om Du fyller i, ringa in ditt svar. Skicka sedan enkäten till mig i det frankerade, medföljande kuvertet.

I uppsatsen kommer man inte att kunna se vem som har tyckt och sagt vad utifrån denna enkät. Jag är bara intresserad av att kunna se i stora drag om ni pastorer resonerar på liknande sätt.

Uppsatsen kommer att läggas fram i juni 2001 under vecka 23. När den är färdig och godkänd delar jag gärna med mig av resultatet. Så är Du intresserad av att läsa uppsatsen, skicka med namn och adress dit jag kan skicka den.

Om Du varit / är verksam som krogpastor skulle jag gärna vilja ställa några fler frågor. Så låt mig veta om du kan tänka dig att svara på fler frågor kring detta.

Gud välsigne Dig!

Tack för hjälpen! / Anna Svennebrink, tel hem: 08-580 813 38,

e-post: anna.svennebrink@spray.se

”Pastorskjortans kommunikativa möjligheter & omöjligheter inom Pingströrelsen”

enkät till pastorer i Filadelfia i Stockholm : 2014-2015

1. Hur länge har du arbetat som pastor? _____
2. Har du tjänat som pastor i flera församlingar? _____
3. Har du teologisk utbildning? JA   NEJ
Om JA, var, när och hur lång var utbildningen? _____
_____
4. Använder du pastorsskjorta vid något/några tillfällen i din tjänst? JA   NEJ
Om JA, vid vilket/vilka tillfällen? _____
_____
5. Äger du en pastorsskjorta? JA   NEJ
Om JA, när skaffade du den (inför något speciellt tillfälle, samband med utbildning etc.)?
_____
_____
6. Varför använder du /använder du inte pastorsskjortan? _____
_____
_____
7. Symboliserar pastorsskjortan någonting speciellt för dig? (positivt och/eller negativt)
_____
_____
_____
8. Om du använt pastorsskjortan i något sammanhang, hur har omgivningen reagerat på det?
(positivt och/eller negativt) _____

---

9. Har reaktionerna varit olika beroende på om de kommit från församlingsmedlemmar eller icke kristna? JA   NEJ

Om JA, vad är det som skiljer i reaktionerna? _____

---

10. Känns det viktigt för dig att människor (både kristna och icke kristna) i din kyrkas närhet vet om att du är pastor? JA   NEJ

Varför? _____

---

11. Vet människorna i din kyrkas närhet att du är pastor? JA   NEJ

Varför tror du att de vet / inte vet det? _____

---

12. Tror du att pastorsskjortan är till hjälp eller skälp i kontakten med icke kristna människor?

HJÄLP   SKÄLP

Varför? _____

---

13. Hur gammal är du? _____

Hej!

Jag heter Anna Svennebrink och läser mitt tredje år på THS (Teologiska Högskolan Stockholm). Under vårterminen 2001 skriver jag min 10 poängsuppsats inom ämnesområdet praktisk teologi, uppsatsen har jag valt att kalla:

”Pastorsskjortans kommunikativa möjligheter & omöjligheter inom
pingströrelsen”

Jag tycker det är spännande att se hur det inom pingströrelsen börjar bli allt fler pastorer som väljer att använda pastorsskjorta (rundkrage). Hur kommer det sig att pastorer bara använder den vid vissa tillfällen (t.ex. bröllop, begravning och på krogen) och oftast inte i vanliga gudstjänstsammanhang?

Denna enkät skickar jag ut till studenter vid PTS. Detta med anledning av att jag undrar hur den grupp som läser på pingströrelsens pastorsutbildning ser på detta med pastorsskjorta. Jag har valt att avgränsa mitt undersökningsområde till Filadelfia Stockholm, samt studenter vid PTS.

Jag behöver Din hjälp för att få lite klarhet i hur ni studenter tänker och resonerar i denna pastorsskjortefråga. Det spelar ingen roll om du inte tänkt dig att tjäna som pastor efter utbildningen jag är intresserad av dina svar i alla fall.

Enkäten som följer med detta brev skulle jag bli jätteglad om Du fyller i, ringa in ditt svar. Skicka sedan enkäten till mig i det frankerade medföljande kuvertet.

I uppsatsen kommer man inte att kunna se vem som har tyckt och sagt vad utifrån denna enkät. Jag är bara intresserad av att kunna se i stora drag om ni studenter resonerar på liknande sätt som pastorererna gör.

Uppsatsen kommer att läggas fram i juni 2001, under vecka 23. När den är färdig och godkänd delar jag gärna med mig av resultatet. Så är du intresserad av att läsa uppsatsen, skicka med namn och adress dit jag kan skicka den.

Om Du varit / är verksam som krogpastor skulle jag gärna vilja ställa några fler frågor. Så låt mig veta om du kan tänka dig att svara på fler frågor kring detta.

Gud välsigne Dig!

Tack för hjälpen! / Anna Svennebrink, tel hem: 08-580 813 38,

e-post: anna.svennebrink@spray.se

**”Pastorsskjortans kommunikativa möjligheter & omöjligheter
inom pingströrelsen”**
enkät till PTS studenter

1. Har du din kyrkliga hemvist i pingströrelsen? JA NEJ

Om NEJ, var? _____

2. Tänker du dig att tjäna som pastor efter din utbildning på PTS? JA NEJ

3. Vad symboliserar pastorsskjortan för dig? _____

_____

4. Anser du att det är positivt eller negativt att använda pastorsskjorta?

POSITIVT NEGATIVT

5. Är pastorsskjorta något som du funderat över? JA NEJ

6. Vill du använda pastorsskjorta när du tjänar som pastor? JA NEJ

Varför? _____

_____

7. Om du svarat NEJ på fråga 6, finns det ändå något / några tillfällen då du skulle använda pastorsskjorta (t.ex. högtidliga tillfällen, speciella sammanhang i eller utanför kyrkan). Vilka?

_____

_____

8. Tror du att pastorns klädsel spelar in för hur du lyssnar till honom / henne? JA NEJ

Varför? _____

_____

9. Hur reagerar du på en pastor som predikar klädd i pastorsskjorta?
 POSITIVT   NEGATIVT
10. Hur reagerar du när du ser en pastor på krogen (i tjänst) klädd i pastorsskjorta?
 POSITIVT   NEGATIVT
11. Hur reagerar du på en pastor som arbetar mot grundskolan skolan och som i tjänsten är klädd i pastorsskjorta?
 POSITIVT   NEGATIVT
12. Hur reagerar du på en pastor som arbetar som fängelsepastor och som i tjänsten är klädd i pastorsskjorta?
 POSITIVT   NEGATIVT
13. Hur reagerar du på en pastor som arbetar som sjukhuspastor och som i tjänsten är klädd i pastorsskjorta?
 POSITIVT   NEGATIVT
14. Tycker du att det är viktigt att människor (både kristna och icke kristna) i din kyrkas närområde vet vem som är pastor? JA   NEJ
 Varför? _____
 _____
 _____
15. Hur får människorna i en kyrkas närområde reda på vem som är pastor? _____
 _____
 _____
16. Tror du att pastorsskjortan är till hjälp eller skälp i en pastors kontakt med icke kristna människor? HJÄLP   SKÄLP
17. Hur gammal är du? _____

Enkät för 10-poängs uppsats vid Teologiska Högskolan Stockholm

Uppsats gällande: "Pastorsskjortans kommunikativa möjligheter & omöjligheter inom pingströrelsen"
Uppsatsskrivare: Anna Svennebrink.Handledare: Åke Jonsson

Enkät till människor runtomkring en församling
Ringa in det svarsalternativ som du vill ge.

1. Räknar du dig själv som en bekännande kristen? JA NEJ
2. Är du medlem i någon kyrka? JA NEJ
Om JA, vilken kyrka? SVENSKA KYRKAN FRIKYRKAN
Om FRIKYRKAN, är du pingstvän? JA NEJ
3. Tror du att en pastors klädsel spelar in för hur du lyssnar till honom / henne? JA NEJ
Varför? _____
_____
4. Hur reagerar du på en pastor som predikar klädd i pastorsskjorta?
POSITIVT NEGATIVT
5. Vad symboliserar pastorsskjortan för dig? _____
_____
_____
6. Tror du att pastorsskjortan är till hjälp eller skälp i en pastors kontakt med icke kristna människor? HJÄLP SKÄLP
Varför? _____
_____
7. Tycker du att det är viktigt att människor (både kristna och icke kristna) i en kyrkas närområde vet vem som är pastor? JA NEJ
Varför? _____
_____
8. Vet du vem som är pastor i ditt närområde? JA NEJ
Hur kommer det sig att du vet / inte vet det? _____
_____
9. Hur gammal är du? _____

Tack, för att du tog dig tid att fylla i denna enkät!